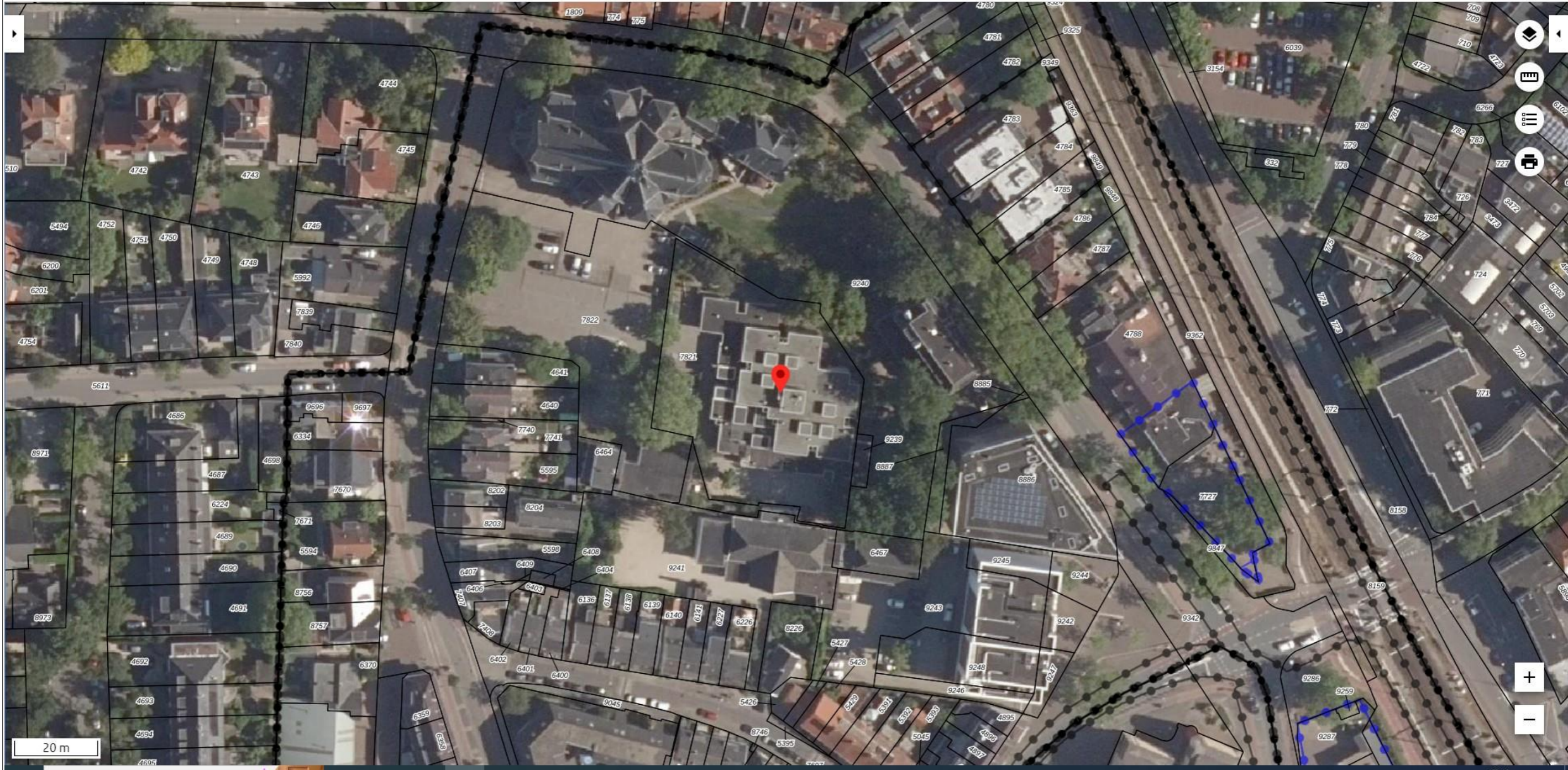

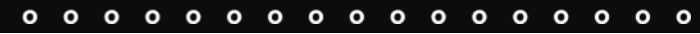
Second opinion Naarderstraat 100 Hilversum

Montessorischool Centrum Hilversum

Locatie

Second opinion Naarderstraat 100 Hilversum

Voor u ligt een studie naar de hergebruiksmogelijkheden (intelligent hergebruik met behoud van architectonisch culturele waarde) van het pand aan de Naardenstraat 100 in Hilversum. Het pand is nu in gebruik als basisschool voor Montessorionderwijs.

BrandjesvanBaalArchitecten is gevraagd een second opinion te geven (formuleren) over de cultuur historische waardestelling opgesteld door De Fabryck.

Bron van de gegevens

De gegevens die wij hanteren voor de grondslag van onze studie zijn identiek aan die ten grondslag liggen voor de studie van De Fabryck. Daarnaast zijn er gegevens verwerkt door onze persoonlijke ervaring (en observaties) bij de rondleiding waarbij ook met leerkrachten gesproken is.

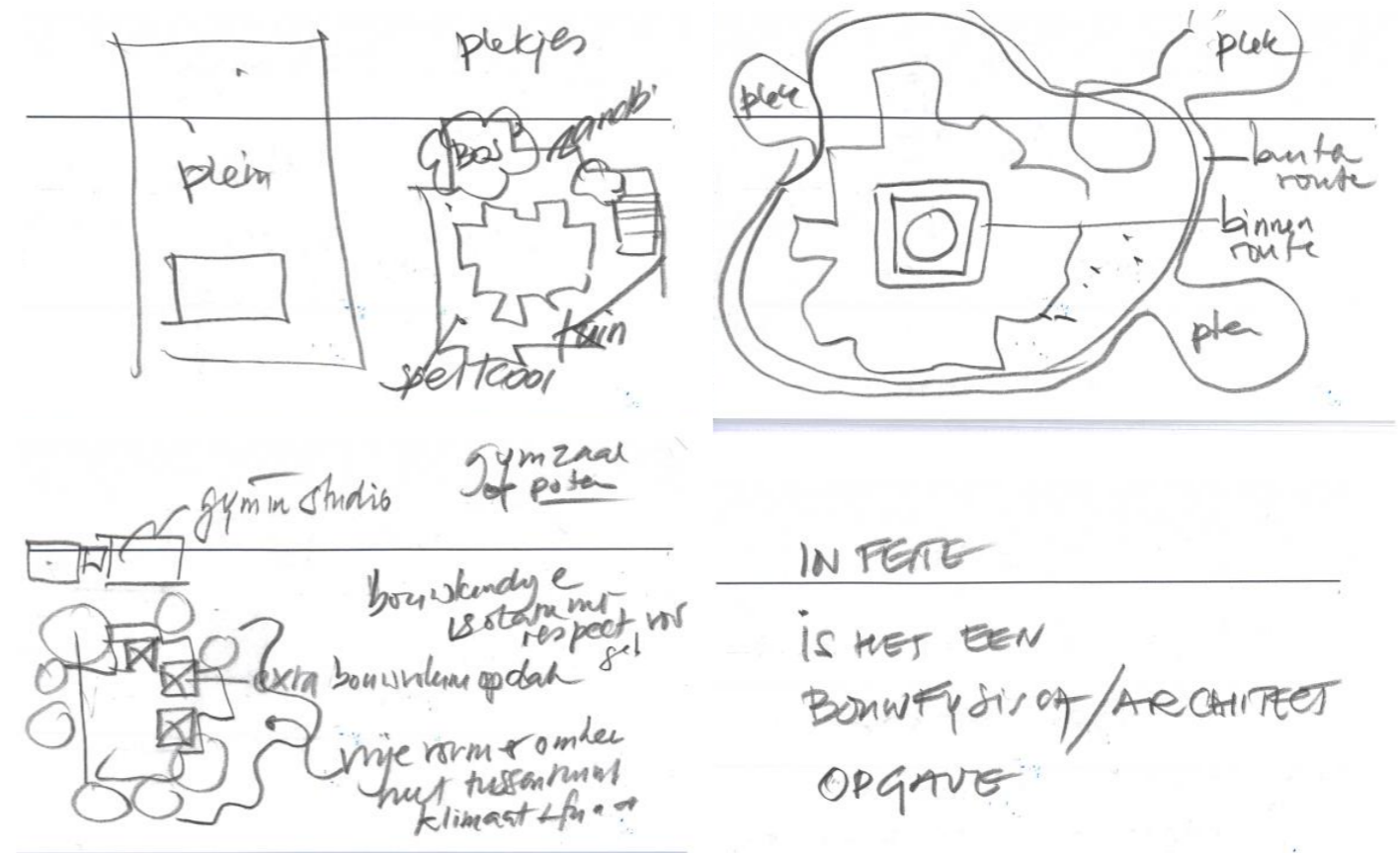
De objectieve informatie die we uit de studie van De Fabryck hebben gebruikt betreffen de plattegronden en de foto's.

Werkwijze

Zonder eerst de inhoud van het rapport minutieus tot ons te nemen zijn we eerst vanuit het architectonische concept een analyse gestart naar de structurele helderheid.

Daarna zijn ter plekke waarnemingen gedaan naar de ruimtelijke ervaring, lichtwerking, oriëntatie en gebruik, detail uitwerking van het concept, de mate waarin deze details zijn aangepast, interviews met toevallig aanwezige leerkrachten en informatie van de gebouwbeheerder.

Dit ruimtelijk onderzoek is onafhankelijk van functie gedaan. Er zijn mogelijkheden om zowel woningen, kantoren of een school te herbergen, maar met inachtneming van de intrinsieke waarde van de structuur. Daarnaast is gekeken naar de beperkingen vanuit het bestemmingsplan en grondpositie. Daaruit blijkt dat er aanzienlijke volume vergroting mogelijk is. Vanuit dat gegeven is onderzocht of het ontwerp, voortredenerend op het ruimtelijk con-

cept, een vergroting van het oppervlak (met gebruikswaarde) toelaat. Het voerde in dit onderzoek te ver om dit diepgaand te onderzoeken. Of er nog andere uitbreidingsmogelijkheden zijn is nog een verdere studie waard. Dit heeft mede te maken met onderstaande beperking van dit onderzoek.

Buiten de studie vallen in ieder geval:

- De constructieve controle op de draagkracht van de onderliggende constructie ten behoeve van de extra verdieping;
- De juridische beperkingen voor de aanpassing van de Zuidoost hoek;
- Het bouwfysische doorrekenen en concrete detaillering van de schematisch aangegeven isolatie-suggestie van de bouwkundige schil;
- Deelstudies voor specifiek hergebruik zoals wonen, kantoren of maatschappelijke doeleinden.

Inwendige structuur, interieur

Het gebouw is geconcipieerd binnen de ontwerpopvattingen die indertijd golden. De referenties uit de studie van De Fabryck tonen de bronnen die in de onderwijsinstellingen als richtinggevend iconen werden gepresenteerd. Een hele generatie architecten volgden deze inzichten. De mate waarin dit kwalitatief /integer gebeurde verschilt enorm.

Achtergrond en tijdsbeeld

Belangrijk is om even stil te staan bij de tijdgeest. In de jaren 70 en 80 werd het "formalistisch" vormgeven laag gewaardeerd binnen de beroepsgroep. Er was een sterke focus om te ontwerpen vanuit kleine eenheden waarbij diepgaand vanuit de menselijke maat werd geconcipieerd. Het was een tijd waarbij "ivoren torens" werden omgehaald, hoogleraren met de voornaam aangesproken werden en het alternatieve denken als waardevol werd gezien. (Een favoriet boek uit die tijd bij studenten was bijvoorbeeld "Architecture without Architects" van Bernard Rudofsky). Architectuur als autonome discipline was zelfs binnen bepaalde vakgroepen suspect. Het leidde ertoe dat er vele ontwerpen tot laat in de jarige tachtig de uitwendige gelede vorm droegen die het gevolg was van deze ontwerpmethodiek, en daarmee ook de stedenbouw "amorf" werd. Veel gebouwen voldeden uitwendig wel aan die mode maar die kwam dan niet voort uit de inwendige structuur.

Centrumschool, thans Montessorischool.

Deze school echter is een zeer doordacht ontwerp dat geheel van binnenuit ontworpen is. Gedisciplineerd is van uit een kleine eenheid (module) een stelsel van clusters en gangen en nevenfuncties ontstaan. Alles past voorbeeldig in het raster. Jammer is evenwel dat op de begane grond de rondgang niet is doorgezet. Wellicht is dit de wens van de opdrachtgever geweest, maar helemaal zuiver is het oorspronkelijke ontwerp op die plek niet. Het is echter in het geheel een detail dat zich ook laat herstellen bij hergebruik van het gebouw.

Uitbreidingen

De eerste uitbreiding in de Noordwest hoek volgt zorgvuldig de ontwerpprincipes, maar bij de laatste op de zuidoost hoek wordt het raster niet gevolgd.

Waardering vanuit cultureel architectonisch perspectief.

Het gebouw is heel zorgvuldig bedacht vanuit de tijdens het ontwerpproces heersende principes. Het is bovendien heel gaaf gebleven en vormt ons inziens een prachtig voorbeeld van de ontwerpopvattingen uit de tijd dat het structuralisme op haar hoogtepunt was. Zelfs de flexibele wanden zijn nog onaangestast, ook al worden deze niet gebruikt en vormen die voor de leerkrachten die wij spraken ook geen nuttige functie. Diezelfde leerkrachten hadden veel waardering voor het licht en de oriëntatie op de verschillende uitzichten.

De "mode" van die tijd krijgt binnen het huidige discours over architectuur niet zo'n grote waardering, al lijkt er langzaam een zekere herwaardering te ontstaan.

Verandering van tijdgeest

Ten tijde van het ontwerpproces dienden zich al nieuwe inzichten aan die architectuur en stedenbouw weer als ruimtebepalende en architectonische discipline herwaardering gaven. (zie boek van Alexander Tzonis "De architectonische ruimte").

Monumentaal behoud of intelligent hergebruik met respect.

Uitbreiding en flexibel gebruik van het gebouw past binnen de ontwerpuitgangspunten en is met bovenstaande in gedachte vanzelfsprekend en misschien wel gewenst.

Dat moet dan wel vanuit diezelfde uitgangspunten gebeuren om de waarde van het ontwerp en de architectuur recht te doen. Uit onze analyse komt naar voren dat op minimaal vier posities het gebouw kan worden uitgebreid, en dat op de begane grond de potentiële rondgang zou moeten worden hersteld.

De blokkade in de rondgang is vermoedelijk ontstaan vanuit een concessie door de architect, in de zuiverheid van de structuur, ten einde het programma van de school een goede functionele plek te bieden. De Fabryck meldt dit, en wij ondersteunen dit inzicht.

De consequentie is dat we een deel van het als waardevol aangemerkte deel van 3 modules breedte willen opofferen tgv dit waardevolle aspect (het zuiver volmaken/herstel van de rondgang in de structuur).

De verdieping is vrijwel zonder concessies zuiver vanuit de structuur vormgegeven.

Een tweede verdieping bestaat uit een zeer beperkte installatie ruimte. Wij zien binnen de structuur daar een extra verdieping mogelijk van 5 tot 7 modules lengte, ergo 25 tot 35 modules extra.

Bovenstaande interventies in het huidige gebouw tasten ons inziens de cultuurhistorische waarde niet aan. Sterker nog, de studie van De Fabryck is uiterst scherp waar het betreft de waardering in de Zuidoost hoek, daar is om pragmatische redenen een onzuiverheid in geslopen. Juist op die plek zien wij graag de symmetrie van het complex hersteld. Een extra verdieping kan zelfs het concept versterken.

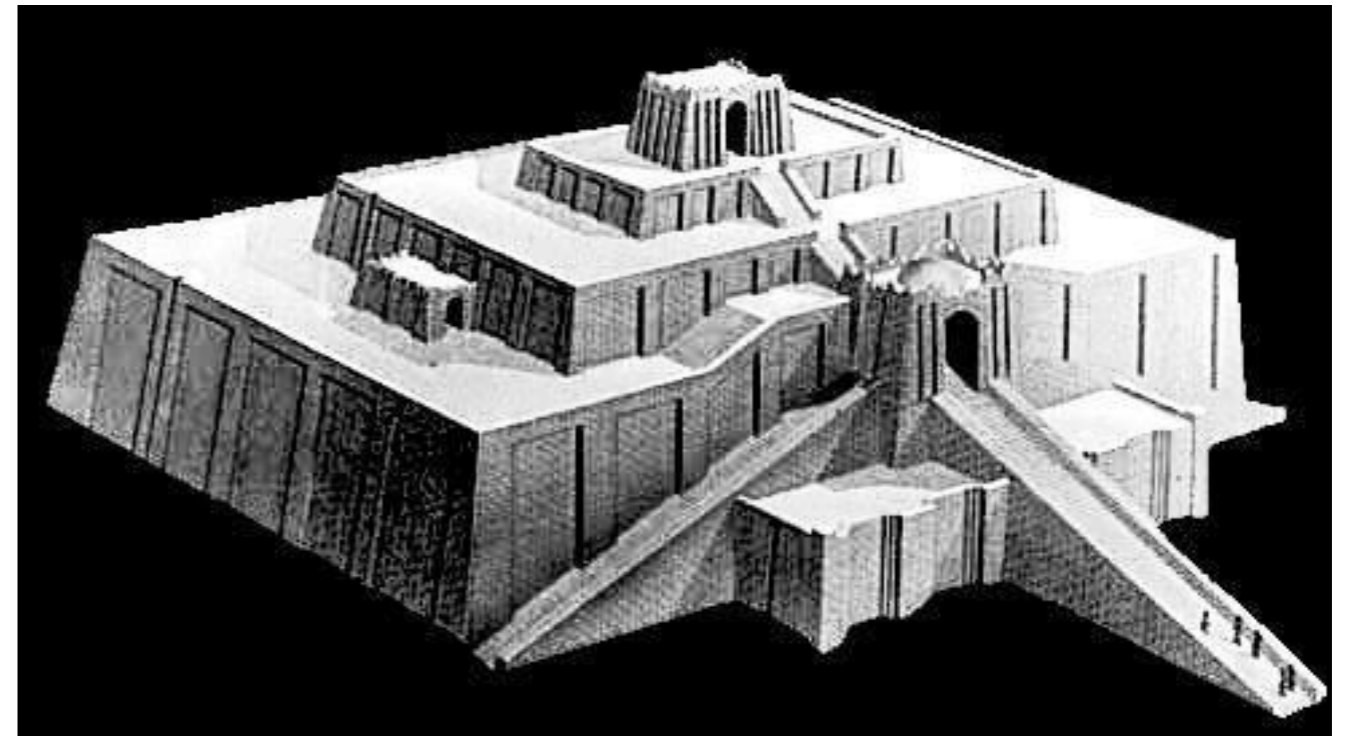
Uitwendige structuur, architectuur

Het gebouw dateert uit een tijd waar de architectuur een sterke representatie van de constructieve structuur inhield. Het gebouw krijgt daardoor een sterk gelede gevel. Kenmerkend voor die tijd vormen de gevels doelbewust geen duidelijk formele afbakening van stedelijke ruimte, zoals tegenwoordig alom geaccepteerd is. In deze tijd werd een organische groei, en flexibiliteit gewaardeerd. Het gebouw moest kunnen groeien en zich aanpassen aan toekomstige ontwikkelingen. Hetgeen ook daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. Het is zeer denkbaar dat daar met de constructie ook rekening mee is gehouden, en verklaard ook de beschikbare hoogte in het bestemmingsplan. De natuur sluit organisch om het gebouw heen waardoor het gebouw bescheiden een representatie kent tussen de bomen door.

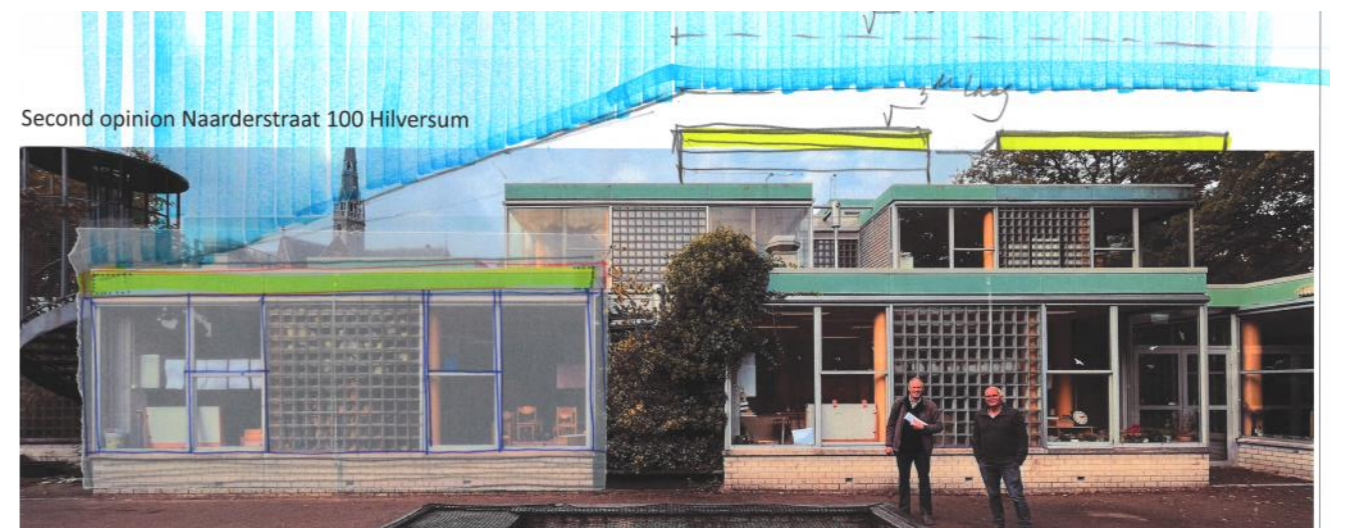
Er zijn mogelijkheden om de uitwendige vorm meer te articuleren zonder geweld aan te doen aan het concept. Dit kan door op de Zuidwesthoek een volume van twee lagen te introduceren waardoor zowel gebouw als buitenruimte krachtiger worden begrensd.

Daarnaast kan een derde laag de amorfe opzet een piramidale vorm aannemen als een Ziggoerat

Als we de vrijheid nemen om vooral de duurzaamheid invloed te laten krijgen is het denkbaar om de het grote geveloppervlak te beperken. Dit zou er toe leiden dat de trapsgewijze opbouw door dakvlakken wordt aangevuld tot een nagenoeg gave Pyramide.

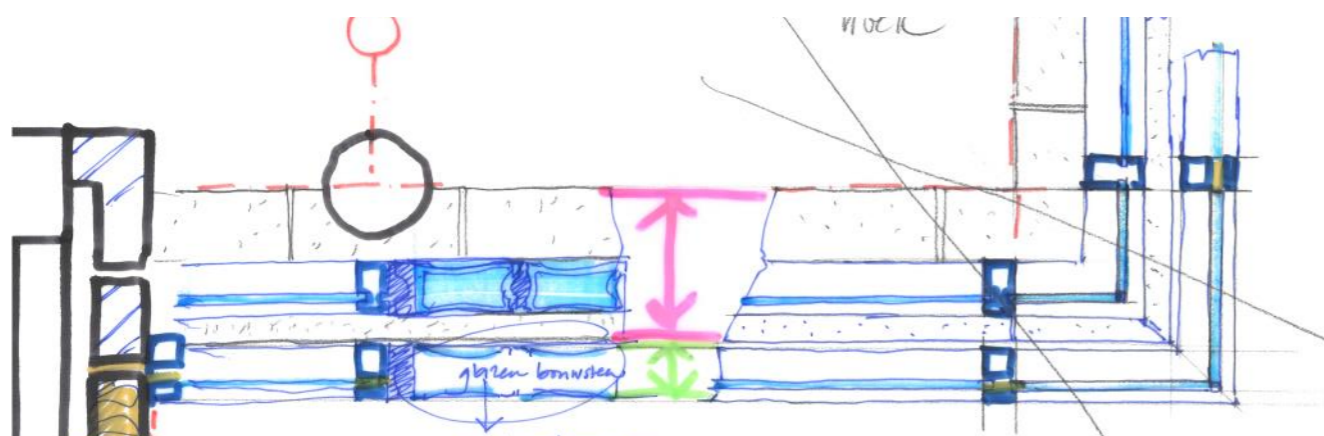

[Deze foto](#) van Onbekende auteur is gelicentieerd onder [CC BY-NC-ND](#)

Indien handhaving van het huidige architectonische beeld dwingend wordt opgelegd zal om deze gevelopbouw te respecteren de eventuele isolatie van de buiten schil met zorgvuldigheid moeten worden aangepakt. Dat is niet heel eenvoudig. Voordat het project verder uitgewerkt wordt zal daarover met Cie. Welstand van gedachten gewisseld moeten worden. Wij hebben schematisch aangegeven hoe wij denken het gebouw te kunnen voorzien van een 10 cm dikke hoogwaardige laag isolatie aan de buitenzijde. Bij grote weerstand van toetsende instanties zou ook de binnenzijde kunnen worden geïsoleerd. In eerste instantie denken wij dat daar de architectonische waarde méér wordt aangetast.

Een probleem dat zich bij isolatie voordoet, is dat door het inpakken de verhoudingen van het aanzicht van de constructie al snel tot verlies van architectonische kwaliteit lijdt. In bijgaand voorstel geven wij schematisch aan hoe deze verhoudingen te respecteren zijn. Uitsluitend op de hoeken echter ontstaat dan een afwijkend detail. Ook dat detail dient structureel te worden opgelost.

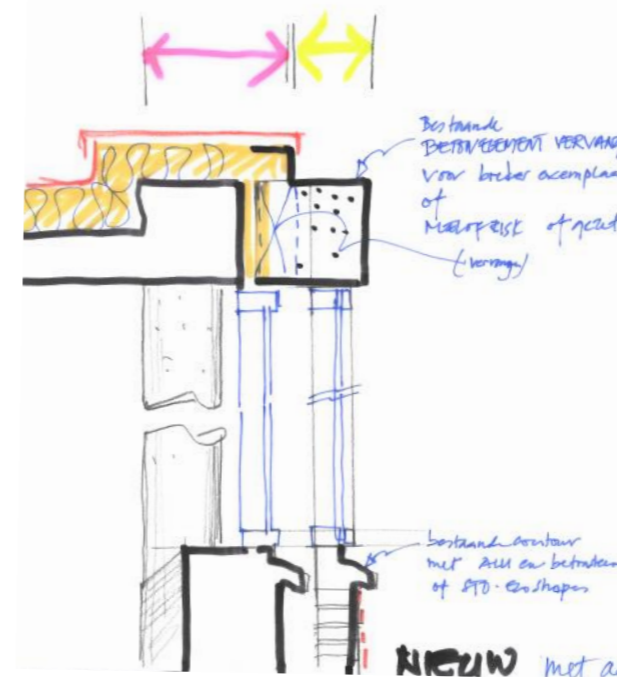
Bovenstaande bewerking zijn nodig om de energiebehoefte in lijn te brengen met de huidige eisen inzake klimaatbeleid. Hiermee gaan flinke kosten gepaard, omdat het geveloppervlak door de geleiding groot is in verhouding tot de gebruiksoppervlakte (ongunstige vormfactor). Door de geleiding zijn ook veel randen (overgangen van gevel en dak bijvoorbeeld) die extra bewerking en dus kosten met zich meebrengen.

Intelligent hergebruik: Niet slopen en hergebruiken, maar omhullen

Daarom doen wij de suggestie om het gebouw te voorzien van een (geheel of gedeeltelijk) geïsoleerd glazen dak. Daardoor wordt de vormfactor aanzienlijk gunstiger, ontstaat er een mild tussenklimaat dat de noodzaak tot complexe gevelisolatie vereenvoudigd. Naast dat voordeel zijn er nog vele andere voordelen. Het onbevengden gebruik maakt het mogelijk het gehele gebouw te hergebruiken. Er ontstaan buitenruimten die met natuurlijke ventilatie warmte vasthouden dan wel weren. Deze buitenruimten kunnen ook functioneel ingezet worden. Het zijn uiterst geschikte plekken om planten in op te stellen die het binnenklimaat extra gezond maken. Afhankelijk van de oriëntatie is het een geschikte plek om zonne-energie te oogsten.

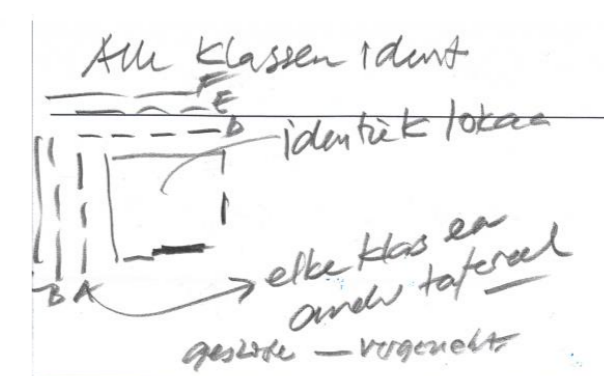
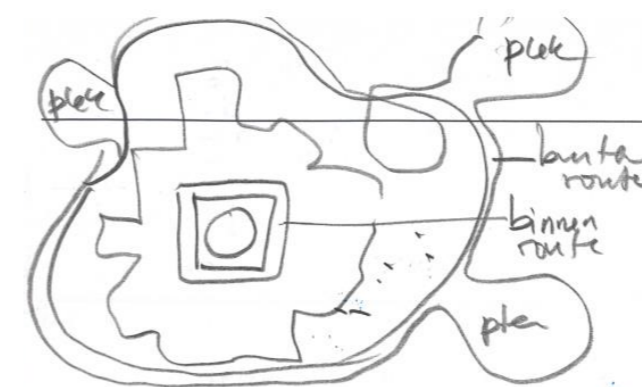
In plaats van sloop en “hergebruik van betonpuin” waarvoor toch weer cement nodig, is het beter het gebouw volledig te handhaven.

Ook het aanpassen van de gevels door kozijnen en glas te vervangen veroorzaakt afval en kost energie. Beter is om de bestaande bouwsubstantie (met weliswaar beperkte isolatiewaarden) te benutten en door aan te vullen op het vereiste niveau te komen.

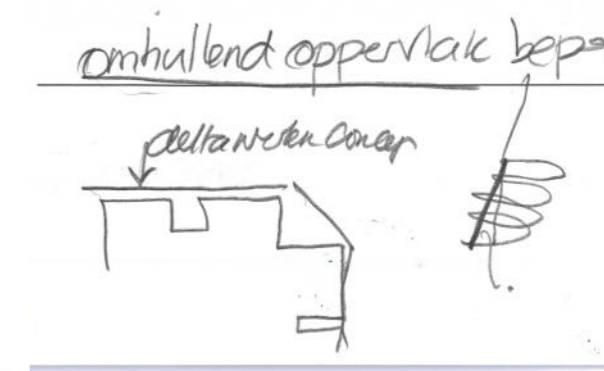

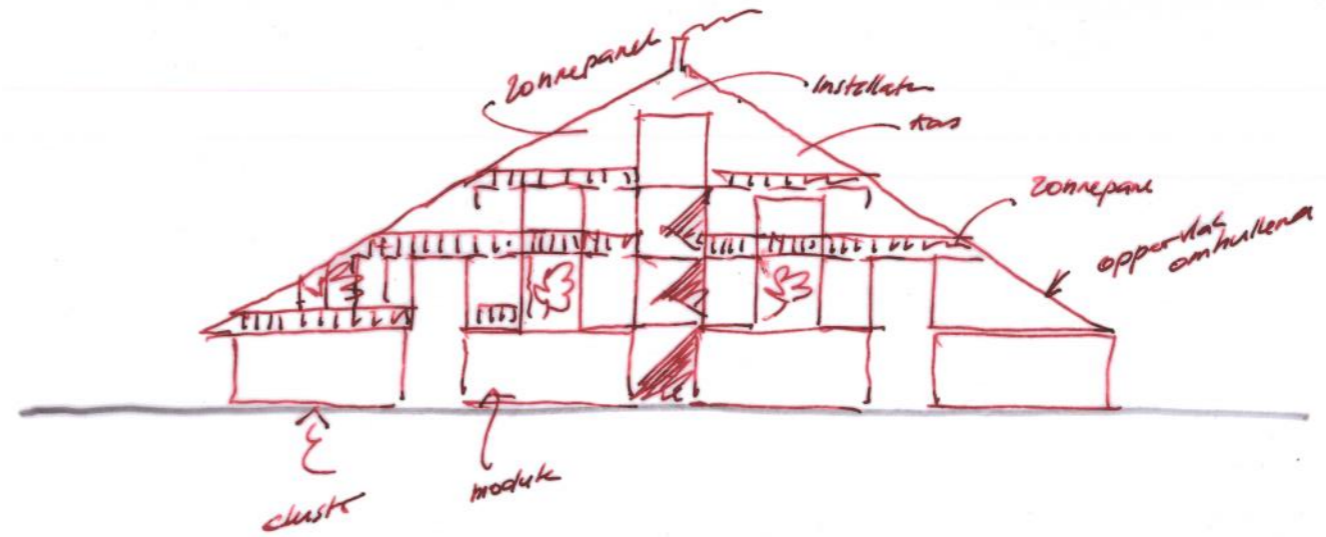
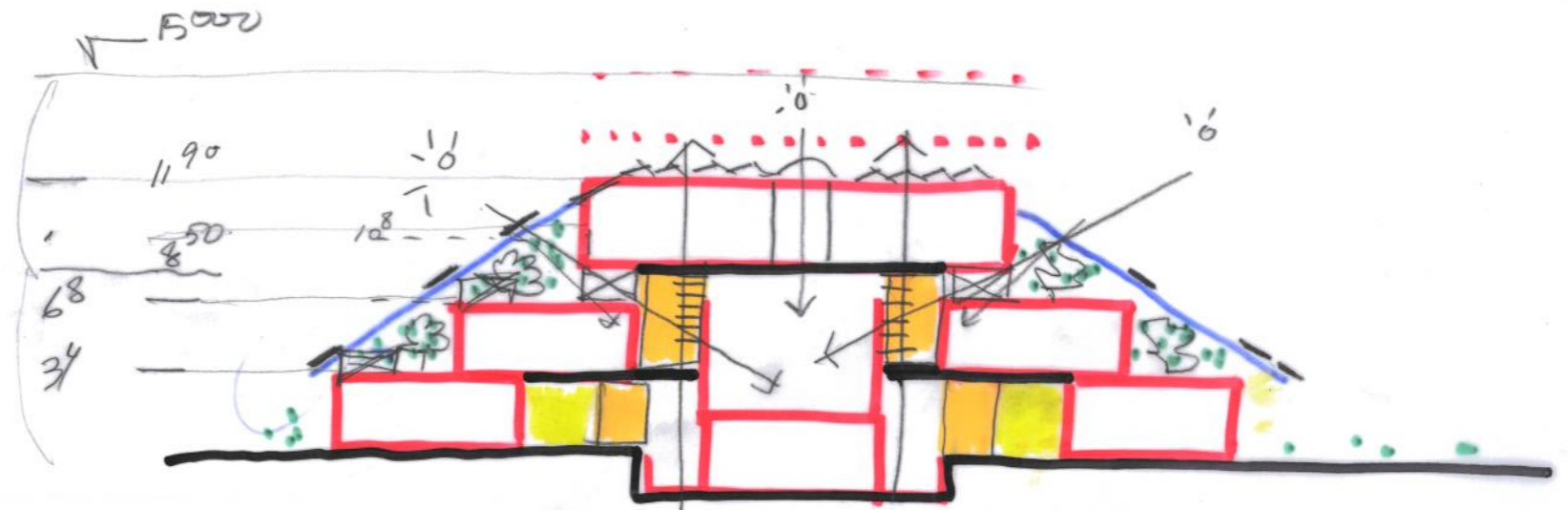
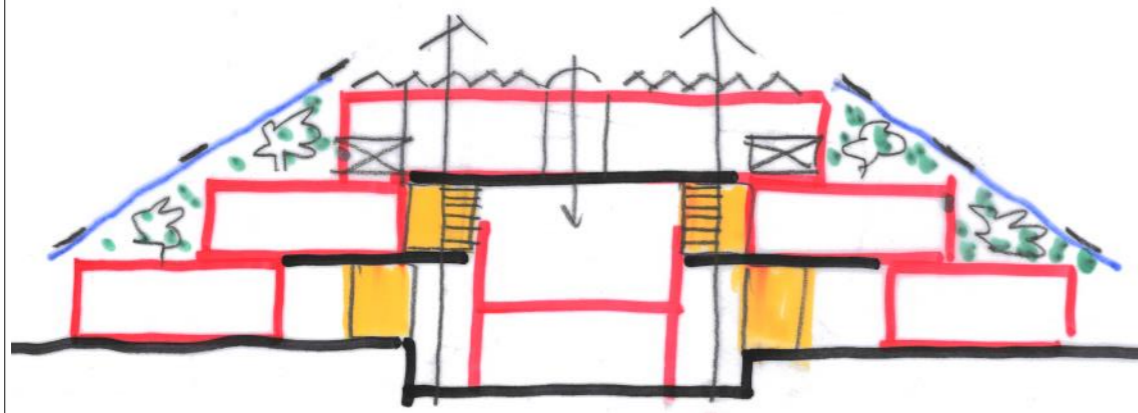
Zeker geval heeft deze methode voordelen vanuit de historische en culturele waarde;

- Het interieur kan zoveel als mogelijk ongeschonden blijven.
- De buitengevel blijft na een onderhoudsbeurt volledig intact.
- En daarmee wordt een (nu misschien nog niet voldoende monumentwaardig?) gebouw gerespecteerd voor de ruimtelijke kwaliteit.
- De aanvullende glasgevel kan later als nog verwijderd.

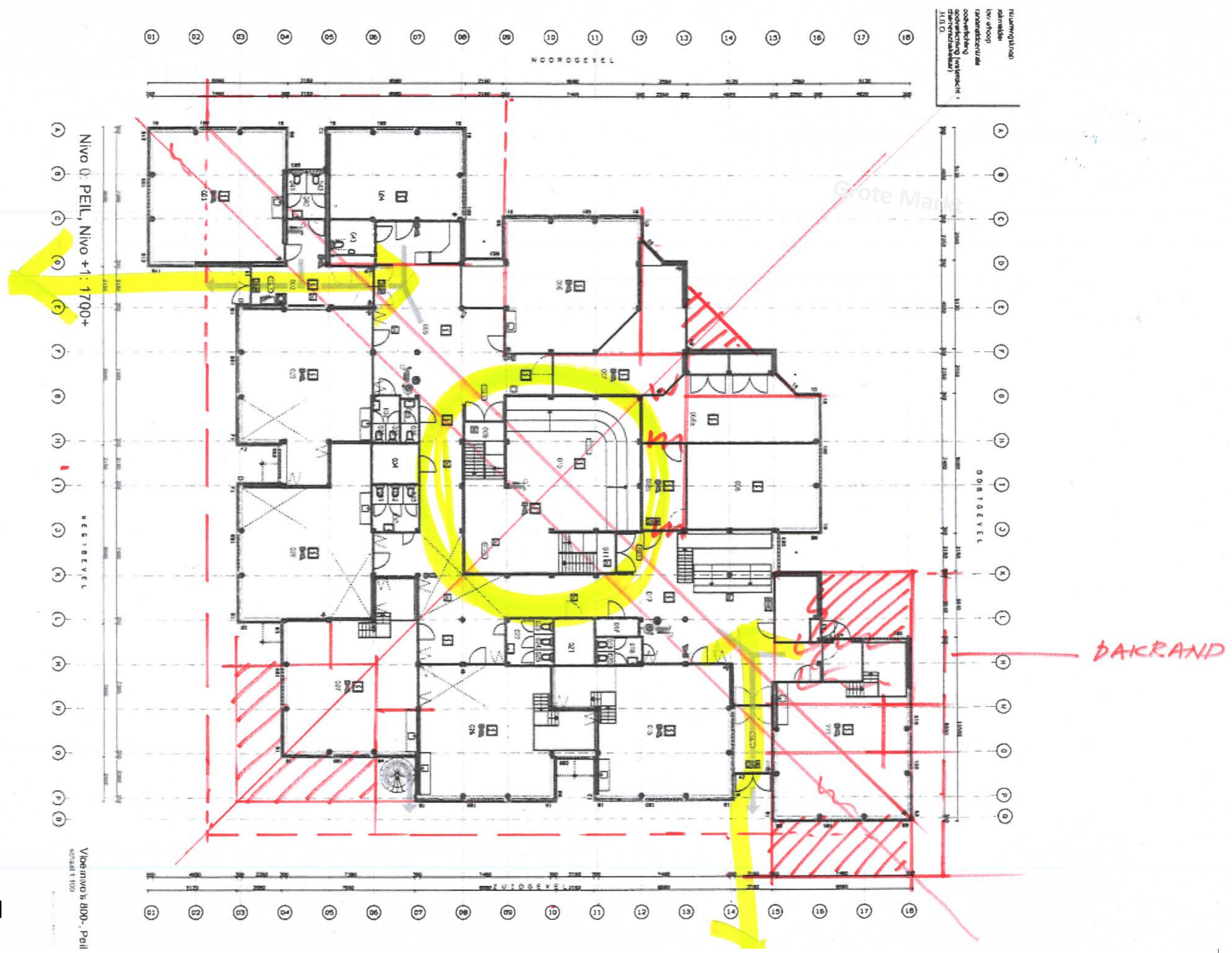

POTENTE
 AANES WAT KAN (volumen)
 IN KAART BRENGEN
 (hoe dat het capaciteits probleem oplost = volgende opgave)

STRUCTUUR HERSTEL

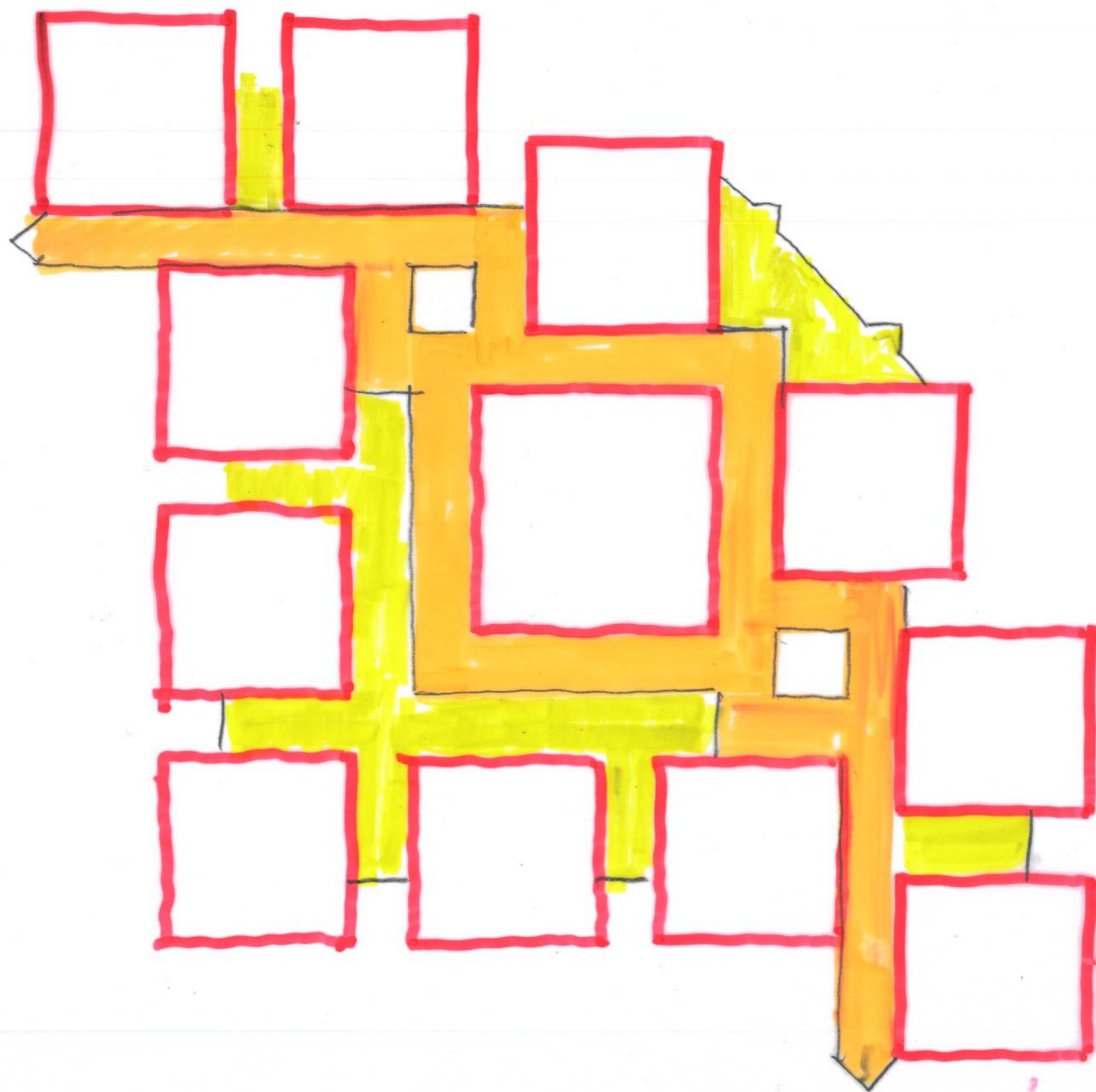

Begane grond

STRUCTUUR HERSTEL

Begane grond

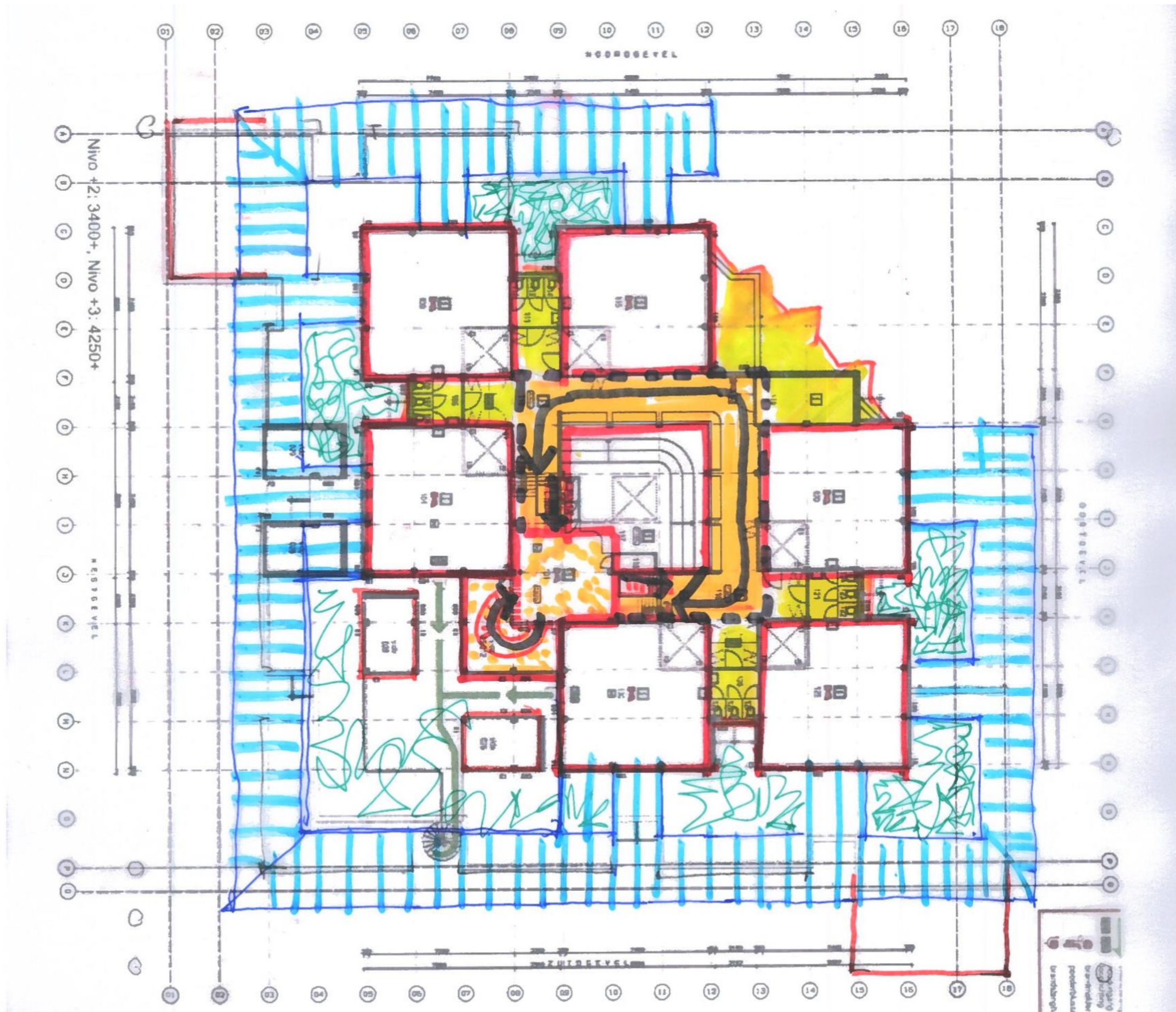

Begane grond

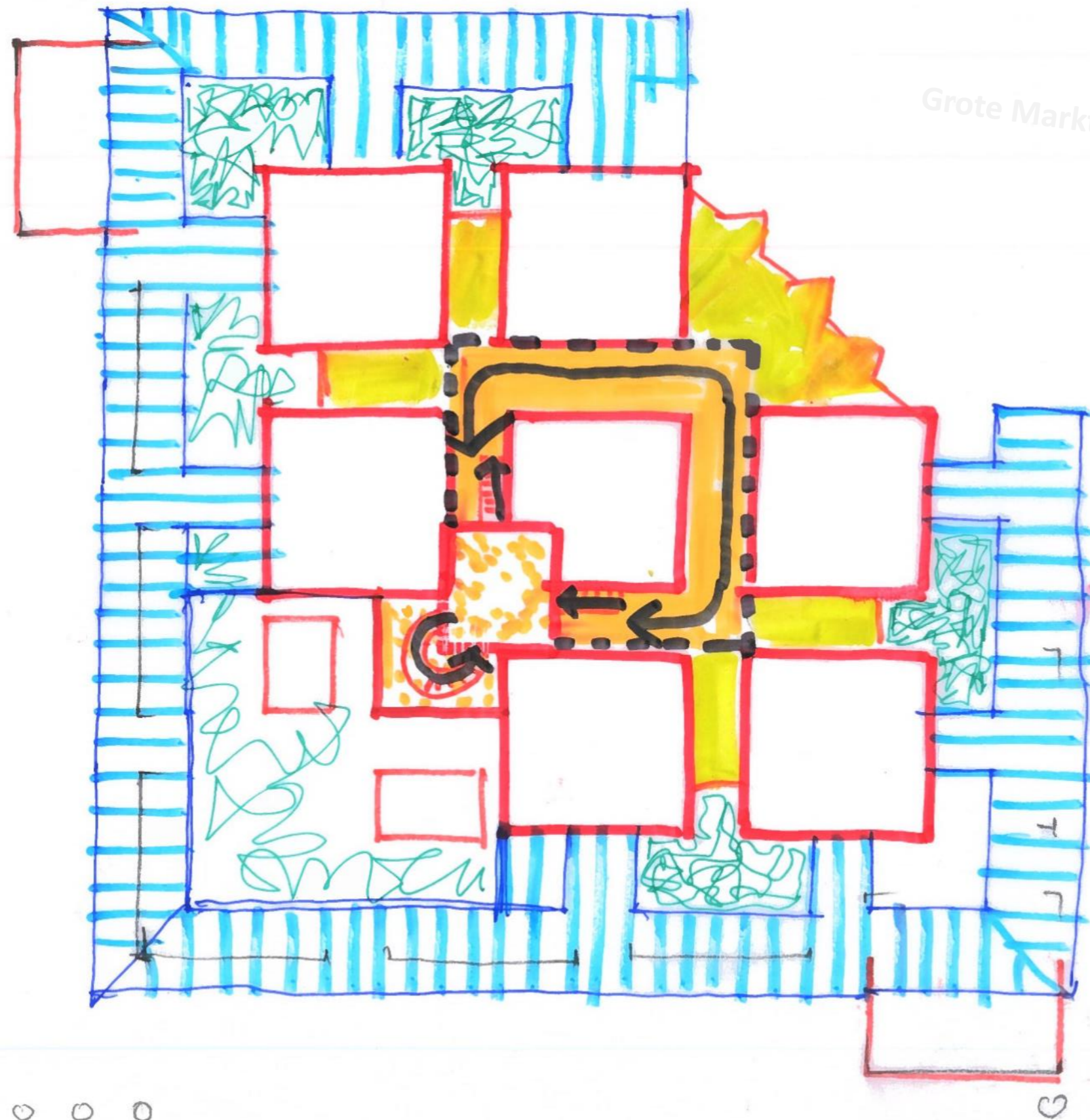

1e verdieping

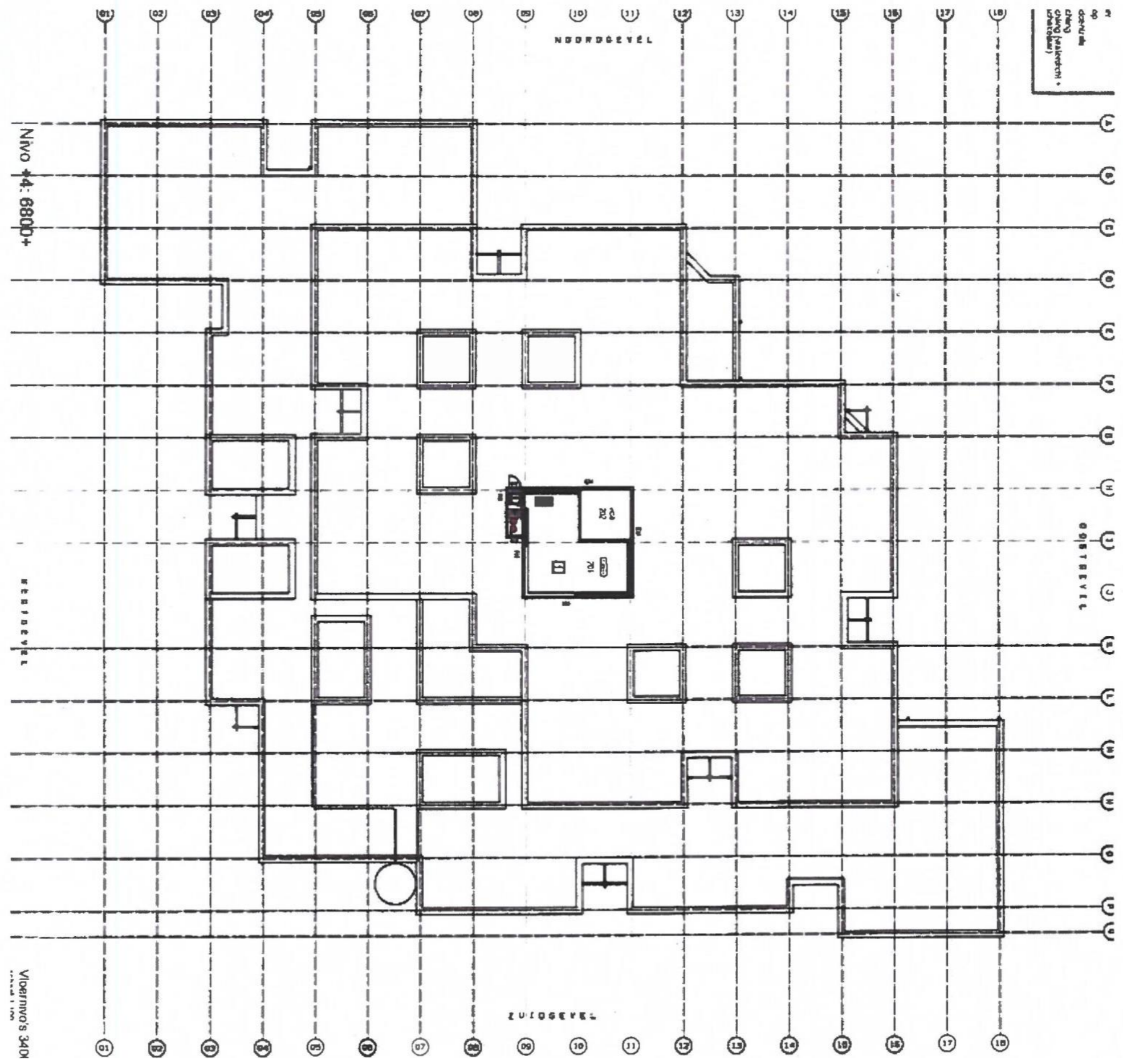
1e verdieping

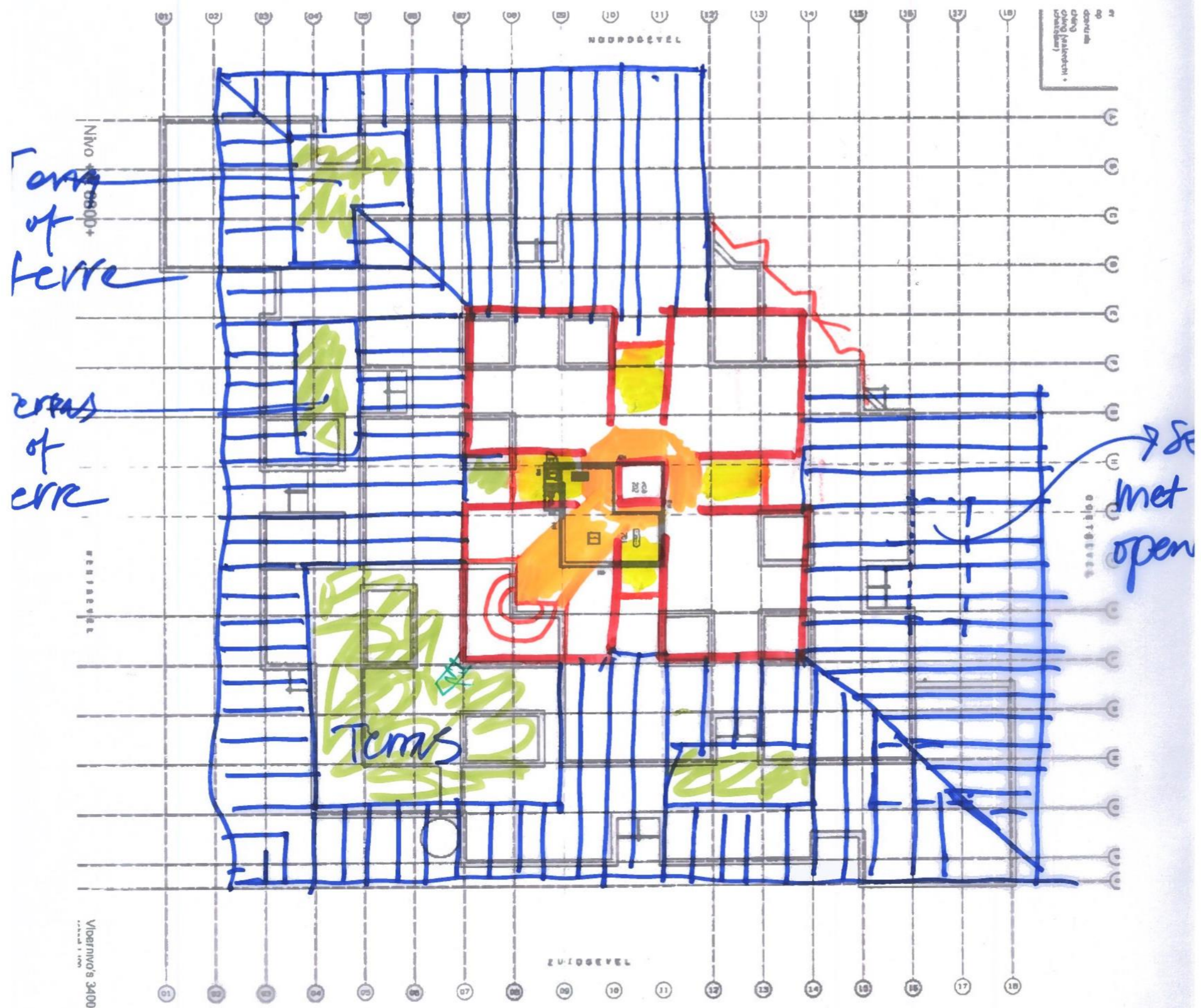

1e verdieping

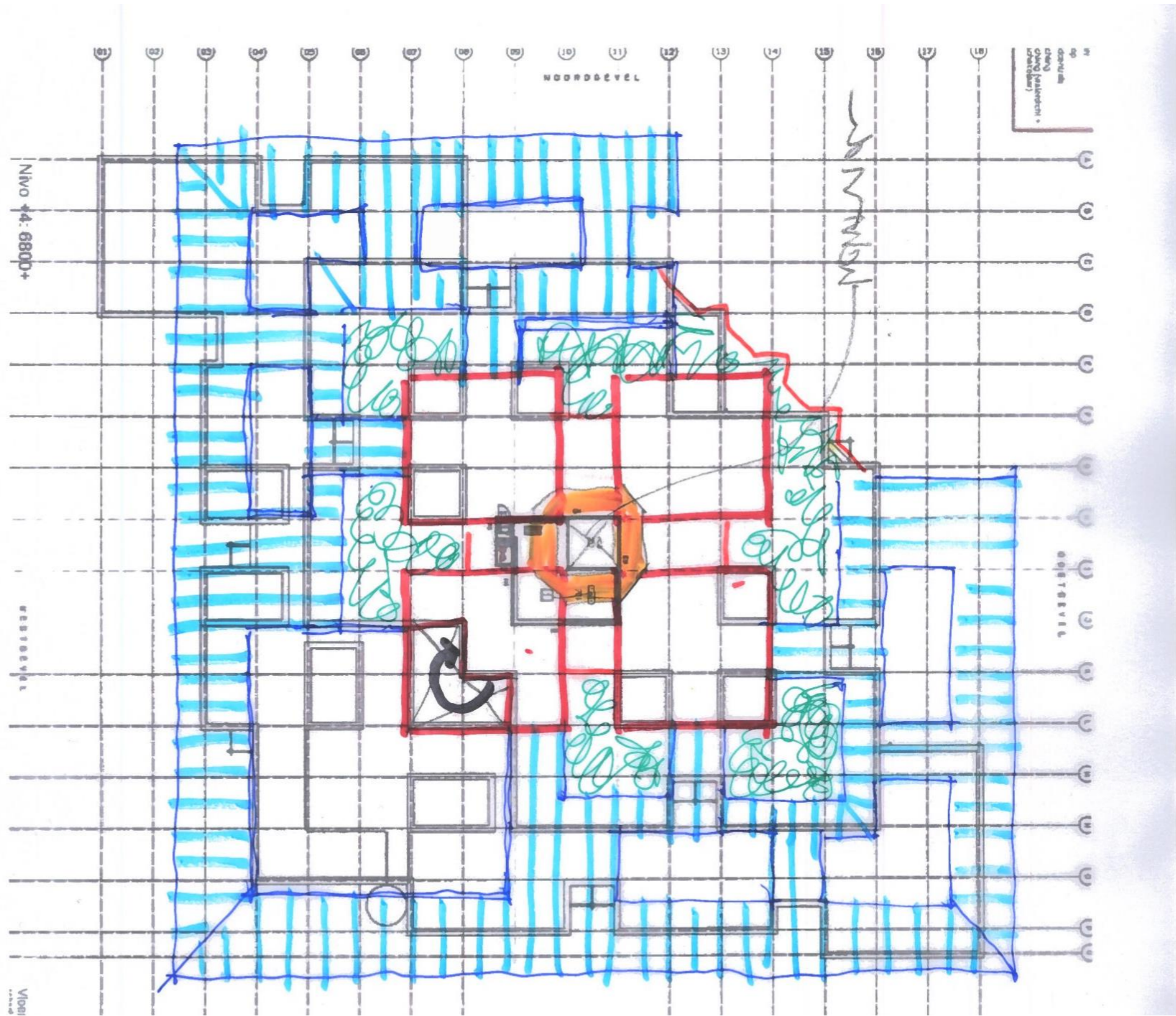

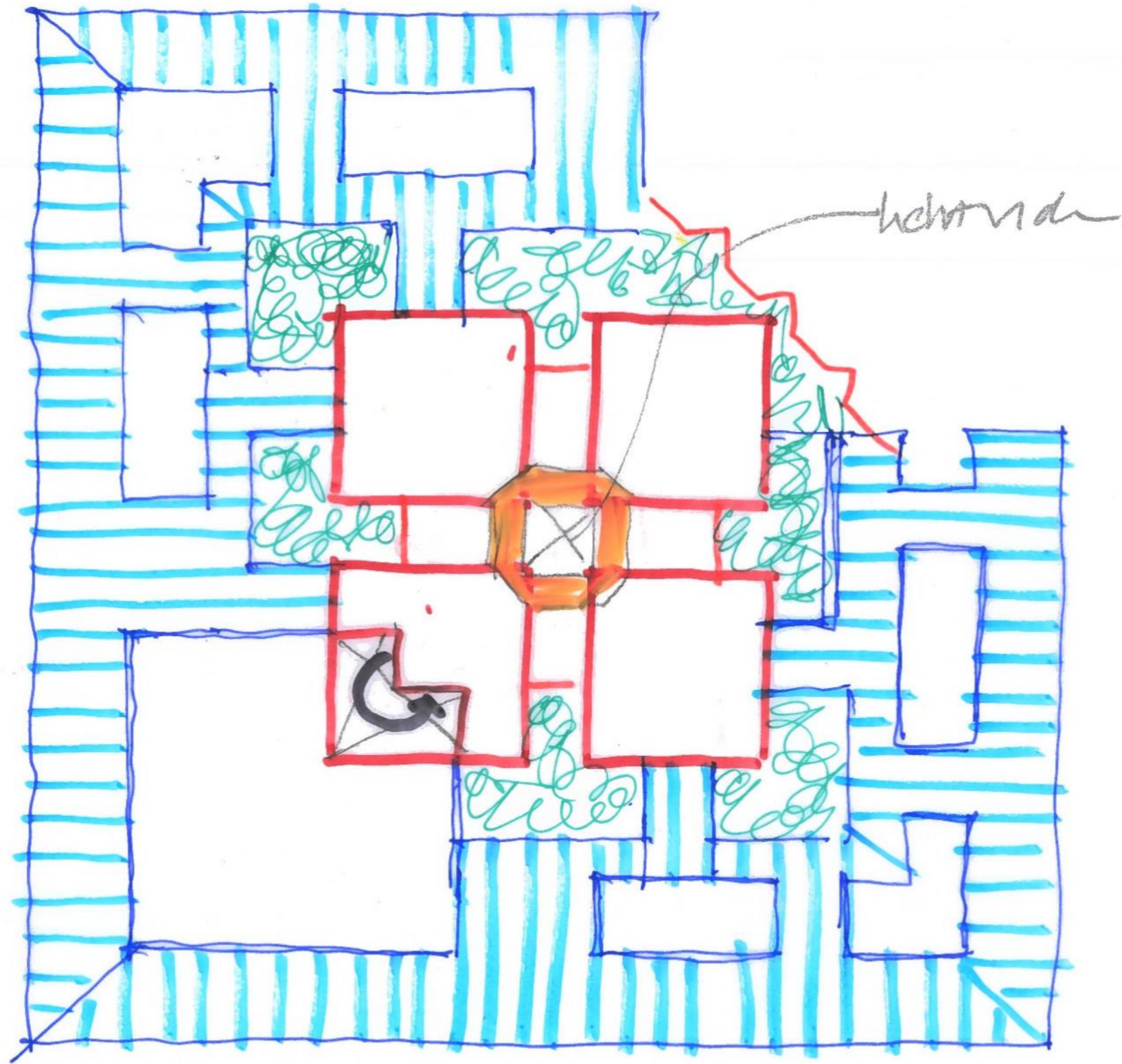
2e verdieping

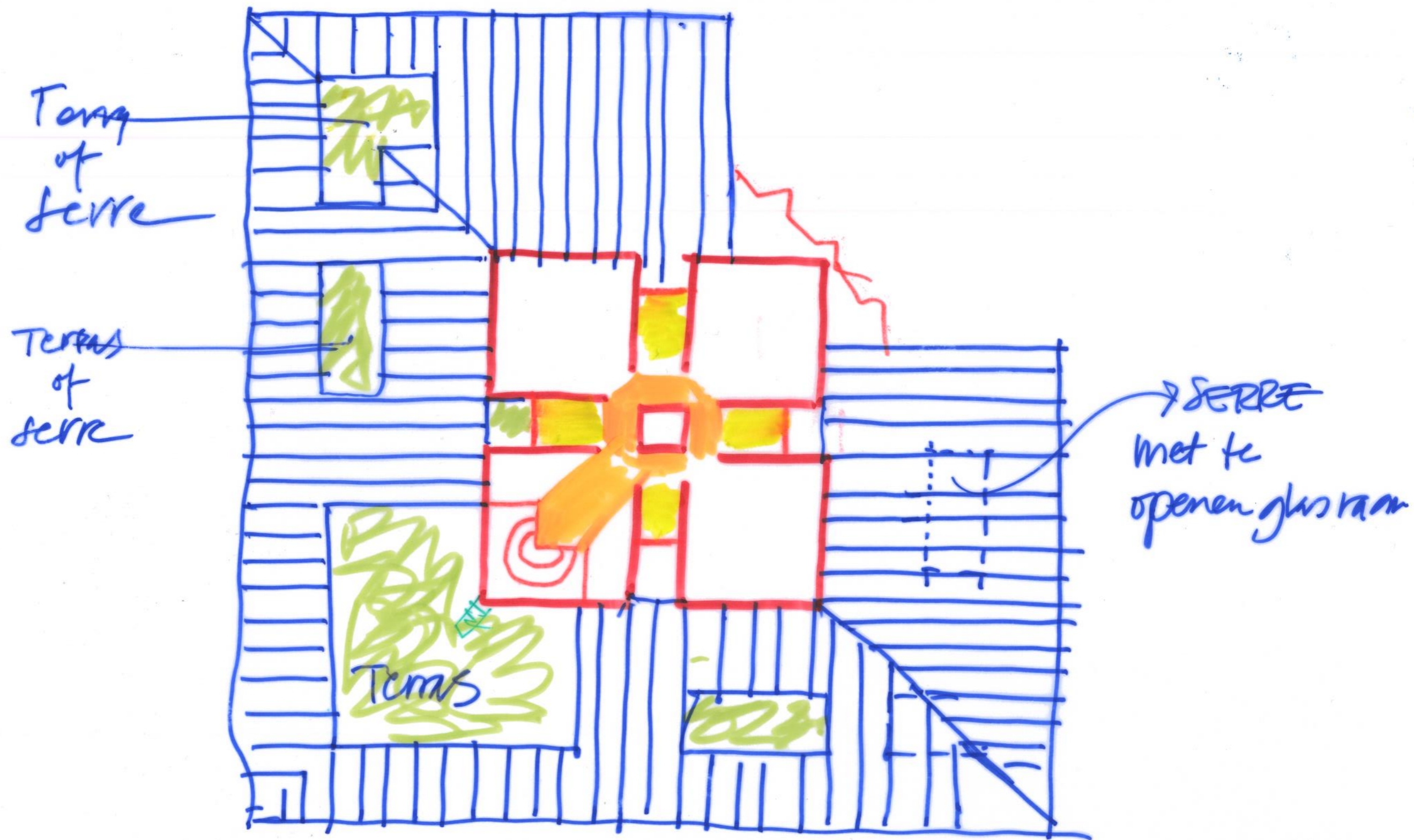
2e verdieping

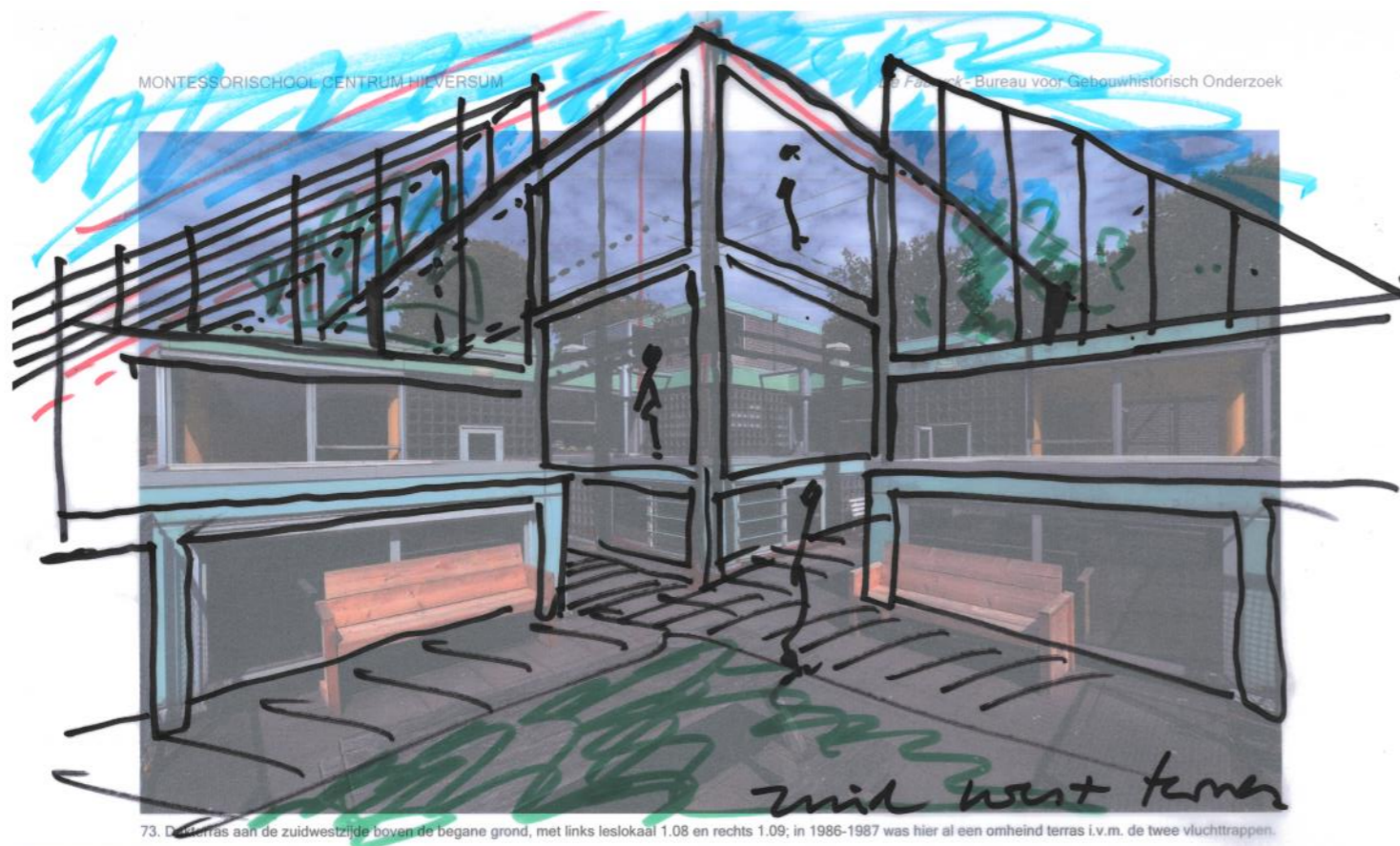
2e verdieping

2e verdieping

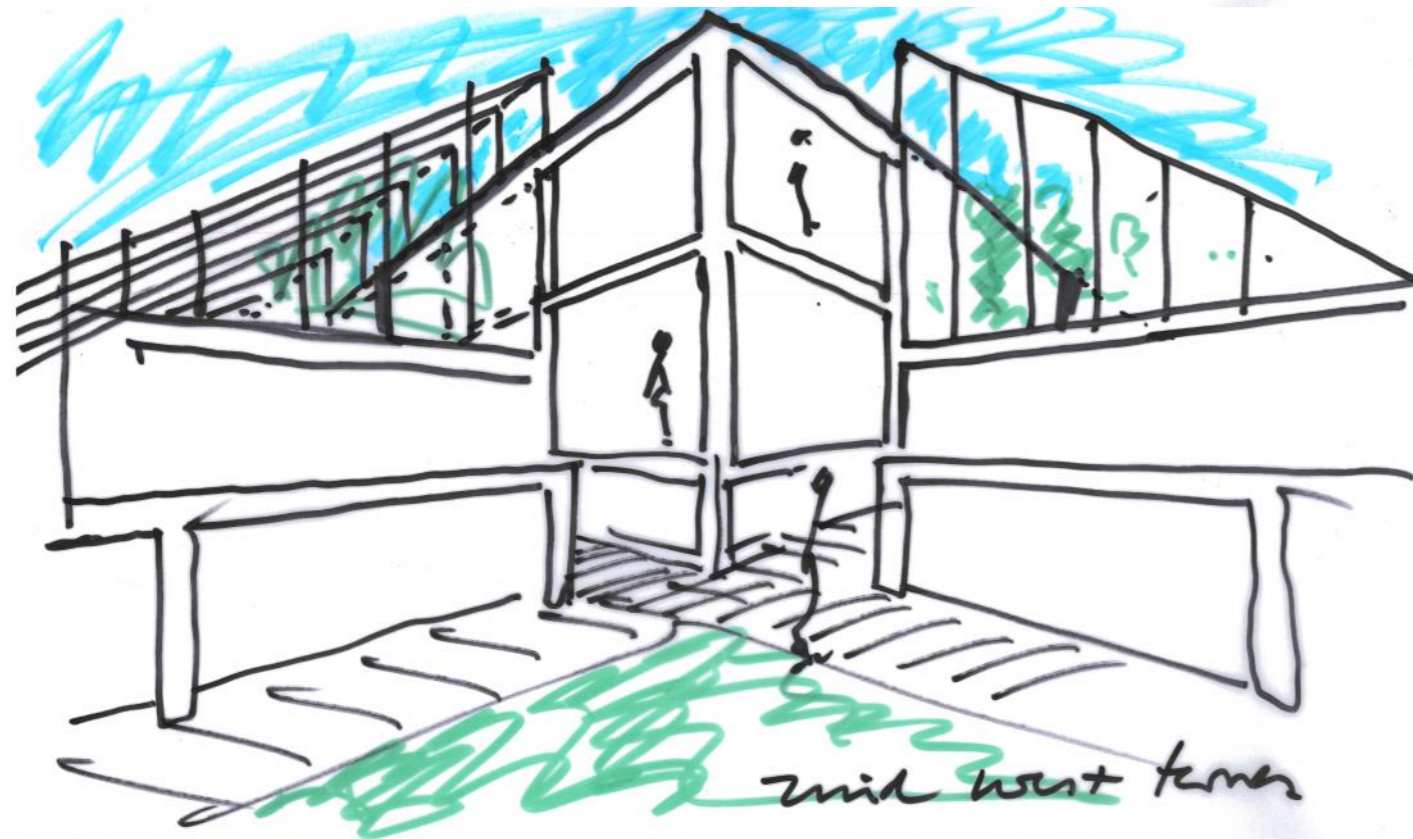
2e verdieping

73. Dakterras aan de zuidwestzijde boven de begane grond, met links leslokaal 1.08 en rechts 1.09; in 1986-1987 was hier al een omheind terras i.v.m. de twee vluchttrappen.

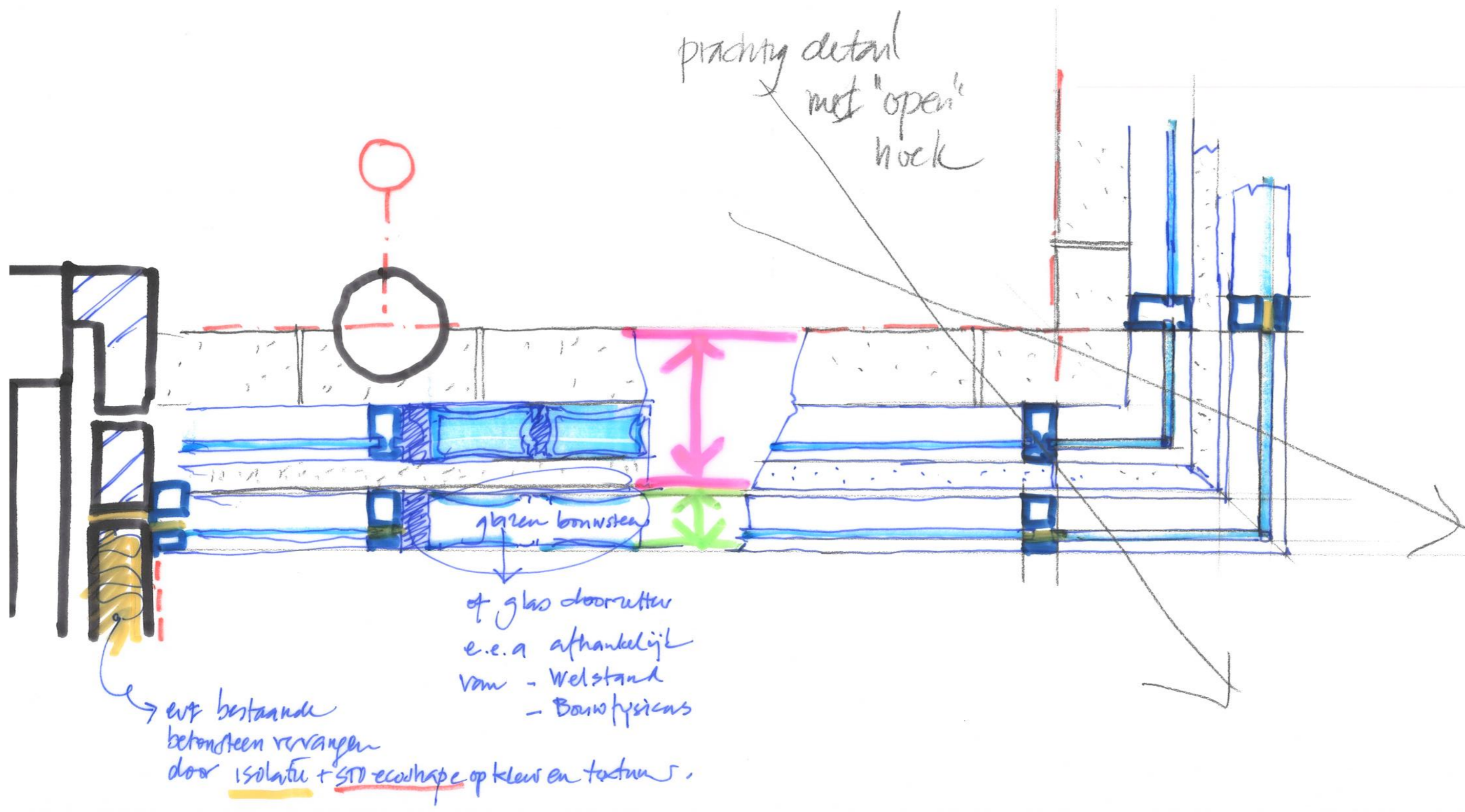
73. Dakterras aan de zuidwestzijde boven de begane grond, met links leslokaal 1.08 en rechts 1.09; in 1986-1987 was hier al een omheind terras i.v.m. de twee vluchttrappen.

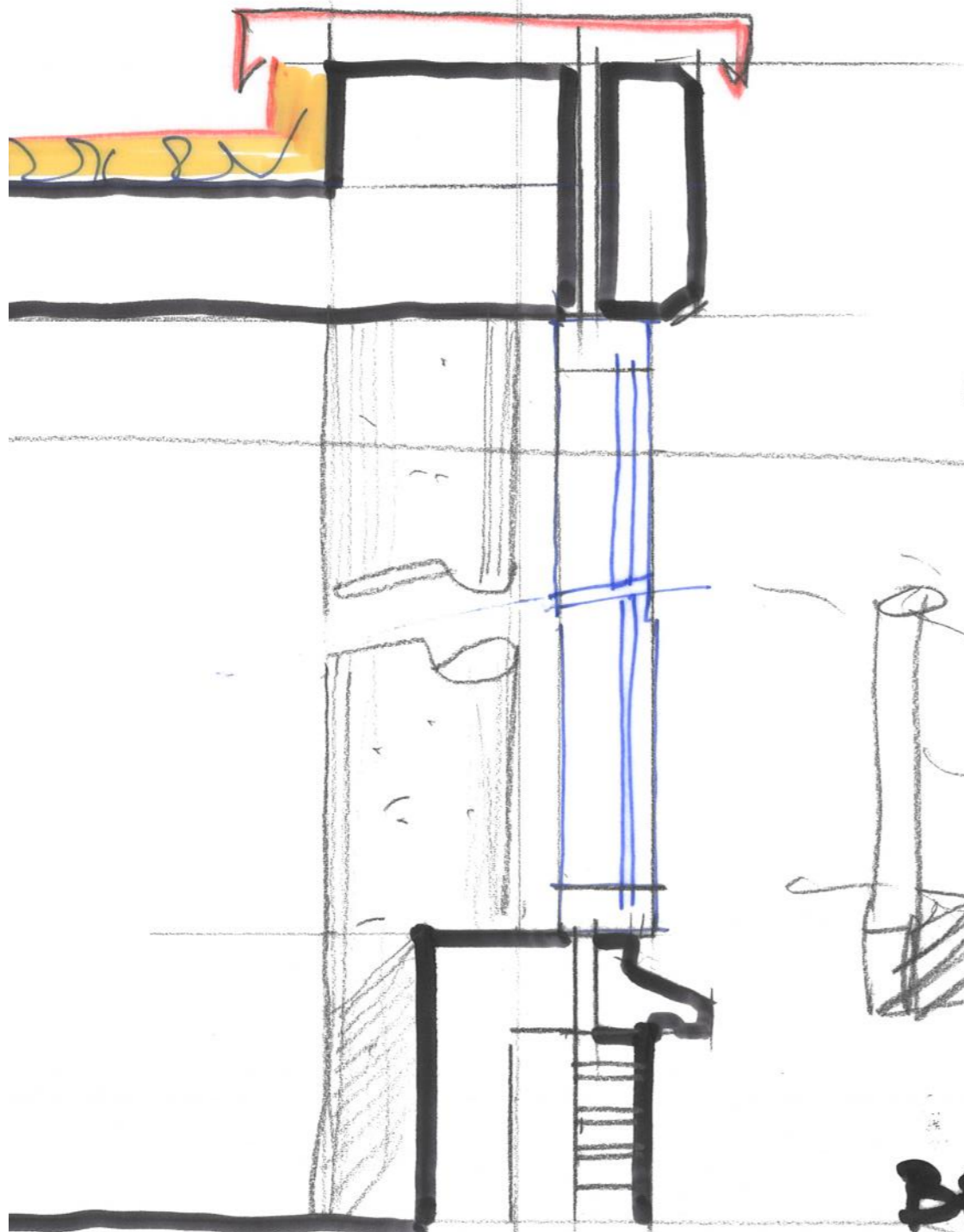
Openluchtschool Amsterdam

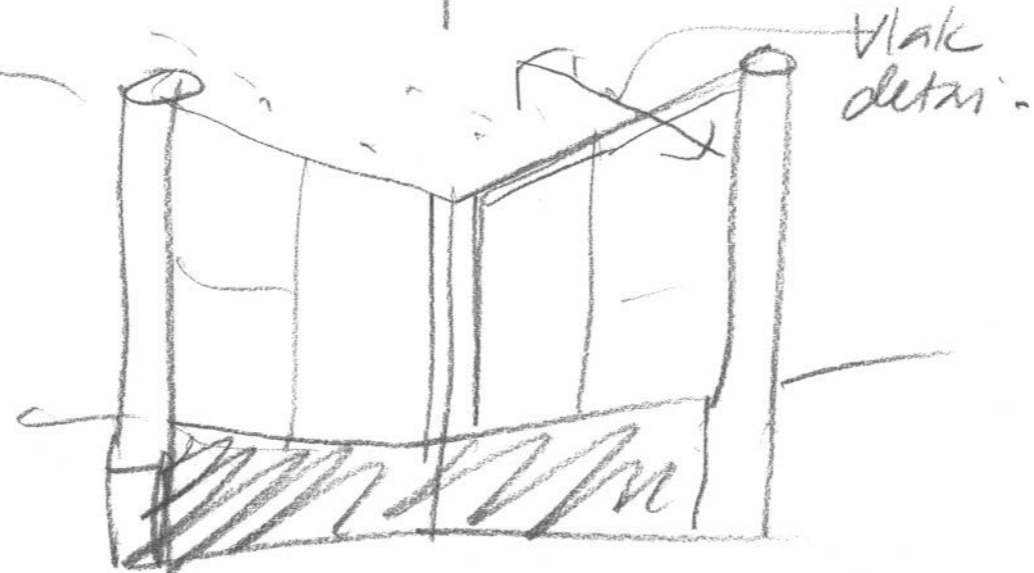

?)

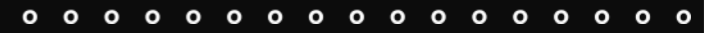

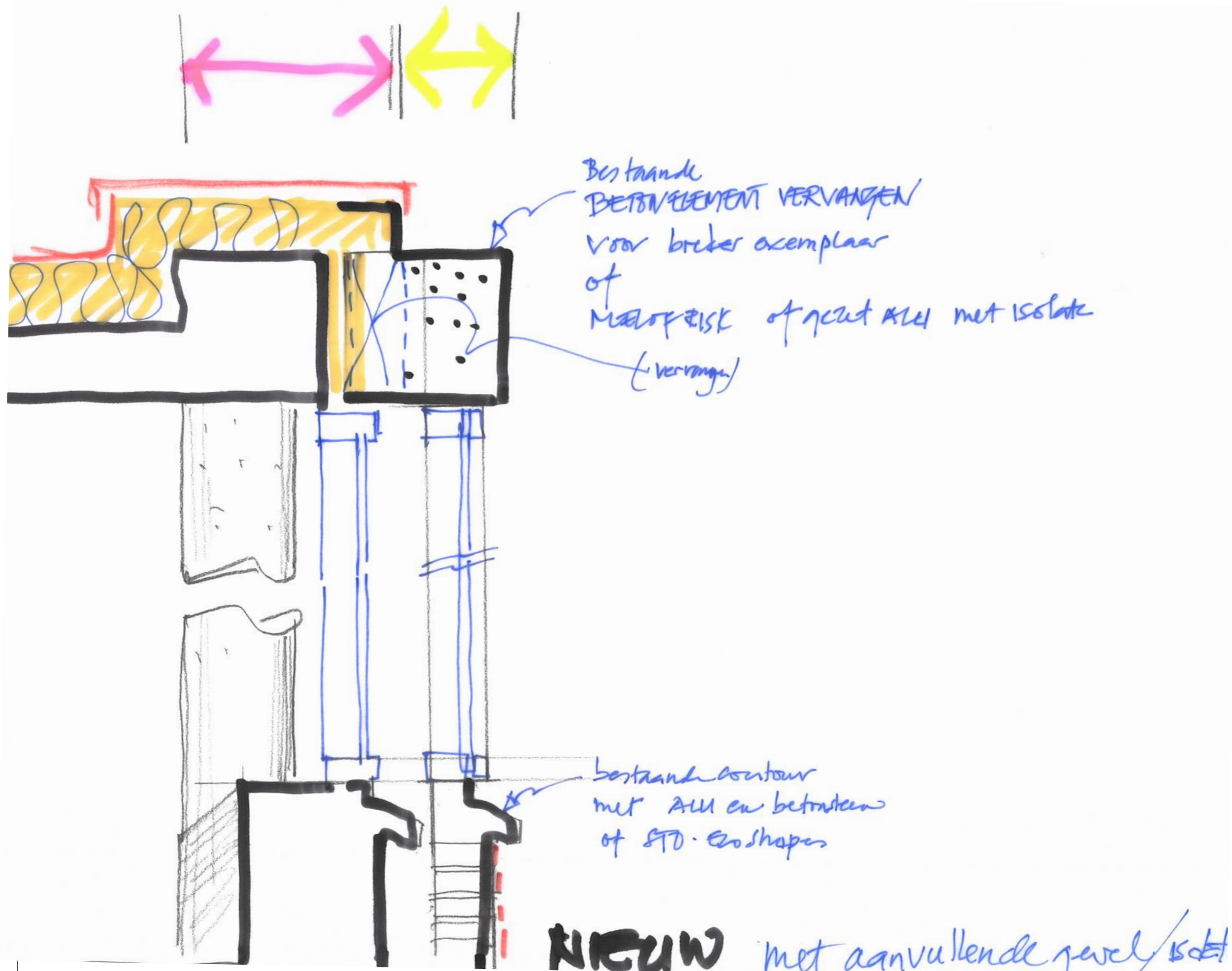
Mooi gedetailleerd
→ open haak !!

Vlak detail

BESTAAND onvoldoende geïsoleerd

Grote
Markt

Locatie

Ruimtelijkeplannen.nl

ADRES PLANNAAM OF -NUMMER
 naarderstraat 100 hilversum

GEMEENTE (6) PROVINCIE (29) RIJK (29)

BESTEMMINGSPANNEN

- datacenters voorbereidingsbesluit vastgesteld (2022-02-16)
- Binnenstad 2013 - wijzigingsplan parkeernormen 2017 wijzigingsplan onherroepelijk (vastgesteld 2017-10-03)
- Veegbestemmingsplan 2016 bestemmingsplan onherroepelijk (vastgesteld 2016-12-14)
- Regeling meervoudige bewoning bestemmingsplan onherroepelijk (vastgesteld 2016-06-24)
- Binnenstad 2013 bestemmingsplan onherroepelijk (vastgesteld 2013-06-12)

STRUCTUURVISIES

- Structuurvisie Hilversum 2030 structuurvisie vastgesteld (2013-05-15)

Verberg plannen

Binnenstad 2013
 Hilversum
 bestemmingsplan
 onherroepelijk (vastgesteld 2013-06-12)

PLEKINFO DOCUMENTEN KENMERKEN

140656.6, 471298.5

Enkelbestemming
 Maatschappelijk - 1

Dubbelbestemming
 Waarde - Archeologie - na 1850
 bebouwd gebied - Hoog/Middelhoog

Bouwvlak

Maatvoering

- maximum bebouwingspercentage terrein: 100%
- maximum bouwhoogte: 15 m

Locatie

Ruimtelijkeplannen.nl

ADRES | PLANNAAM OF -NUMMER

naarderstraat 100, hilversum

GEMEENTE (6) | PROVINCIE (29) | RIJK (29)

BESTEMMINGSPLANNEN

- R** Voorbereidingsbesluit hyperscale datacenters voorbereidingsbesluit vastgesteld (2022-02-16)
- G** Binnenstad 2013 - wijzigingsplan parkeernormen 2017 wijzigingsplan onherroepelijk (vastgesteld 2017-10-03)
- G** Veegbestemmingsplan 2016 bestemmingsplan onherroepelijk (vastgesteld 2016-12-14)
- G** Regeling meervoudige bewoning bestemmingsplan onherroepelijk (vastgesteld 2016-06-24)
- G** **Binnenstad 2013** bestemmingsplan onherroepelijk (vastgesteld 2013-06-12)

STRUCTUURVISIES

- G** Structuurvisie Hilversum 2030 structuurvisie vastgesteld (2013-05-15)

Verberg plannen

Binnenstad 2013
Hilversum
bestemmingsplan
onherroepelijk (vastgesteld 2013-06-12)

PLEKINFO | DOCUMENTEN | KENMERKEN

- 140641.4, 471316.4**
- Enkelbestemming**
Maatschappelijk - 1
- Dubbelbestemming**
Waarde - Archeologie - na 1850 bebouwd gebied - Hoog/Middelhoog
- Bouwvlak**
- Maatvoering**
maximum bouwhoogte: 4 m

Locatie

Ruimtelijkeplannen.nl

ADRES | PLANNAAM OF -NUMMER

naarderstraat 100, hilversum

GEMEENTE (6) | PROVINCIE (29) | RIJK (29)

BESTEMMINGSPANNEN

- R** Voorbereidingsbesluit hyperscale datacenters voorbereidingsbesluit vastgesteld (2022-02-16)
- G** Binnenstad 2013 - wijzigingsplan parkeernormen 2017 wijzigingsplan onherroepelijk (vastgesteld 2017-10-03)
- G** Veegbestemmingsplan 2016 bestemmingsplan onherroepelijk (vastgesteld 2016-12-14)
- G** Regeling meervoudige bewoning bestemmingsplan onherroepelijk (vastgesteld 2016-06-24)
- G** Binnenstad 2013 bestemmingsplan onherroepelijk (vastgesteld 2013-06-12)

STRUCTUURVISIES

- G** Structuurvisie Hilversum 2030 structuurvisie vastgesteld (2013-05-15)

Verberg plannen

Binnenstad 2013
Hilversum
bestemmingsplan
onherroepelijk (vastgesteld 2013-06-12)

PLEKINFO | DOCUMENTEN | KENMERKEN

- 140674.5, 471283
- Enkelbestemming**
Maatschappelijk - 1
- Dubbelbestemming**
Waarde - Archeologie - na 1850
bebouwd gebied - Hoog/Middelhoog
- Bouwvlak**
- Maatvoering**
maximum bouwhoogte: 4 m

Locatie

Ruimtelijkeplannen.nl

ADRES: naarderstraat 100 hilversum

PLANNAAM OF -NUMMER

GEMEENTE (6) | PROVINCIE (29) | RIJK (29)

BESTEMMINGSPLANNEN

- datacenters voorbereidingsbesluit vastgesteld (2022-02-16)
- Binnenstad 2013 - wijzigingsplan parkeernormen 2017 wijzigingsplan onherroepelijk (vastgesteld 2017-10-03)
- Veegbestemmingsplan 2016 bestemmingsplan onherroepelijk (vastgesteld 2016-12-14)
- Regeling meervoudige bewoning bestemmingsplan onherroepelijk (vastgesteld 2016-06-24)
- Binnenstad 2013 bestemmingsplan onherroepelijk (vastgesteld 2013-06-12)**

STRUCTUURVISIES

- Structuurvisie Hilversum 2030 structuurvisie vastgesteld (2013-05-15)

Verberg plannen

Binnenstad 2013

Hilversum
bestemmingsplan
onherroepelijk (vastgesteld 2013-06-12)

PLEKINFO | DOCUMENTEN | KENMERKEN

140655, 471260.2

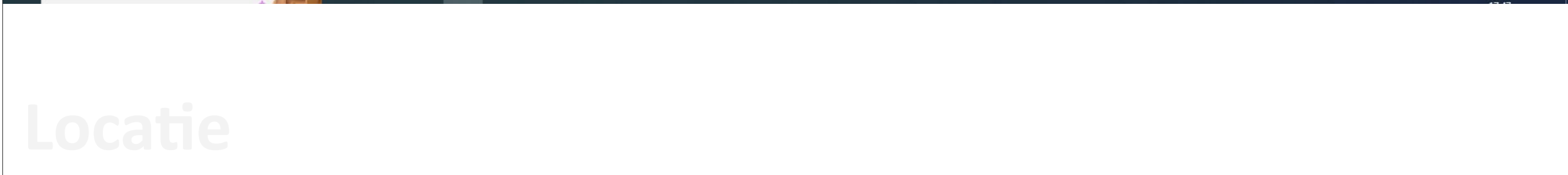
Enkelbestemming
Kantoor - 1

Dubbelbestemming
Waarde - Archeologie - na 1850
bebouwd gebied - Hoog/Middelhoog

Bouwvlak

Maatvoering

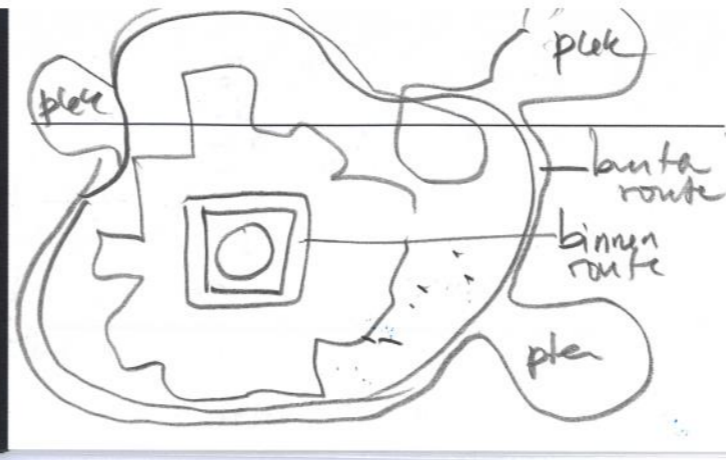
- maximum bebouwingspercentage terrein: 45%
- maximum bouwhoogte: 9 m

POTENTE

AWES WAT KAN (volumen)
IN KAART BRENGEN
(hoe dat het capaciteits probleem oplost = volgende opgave)

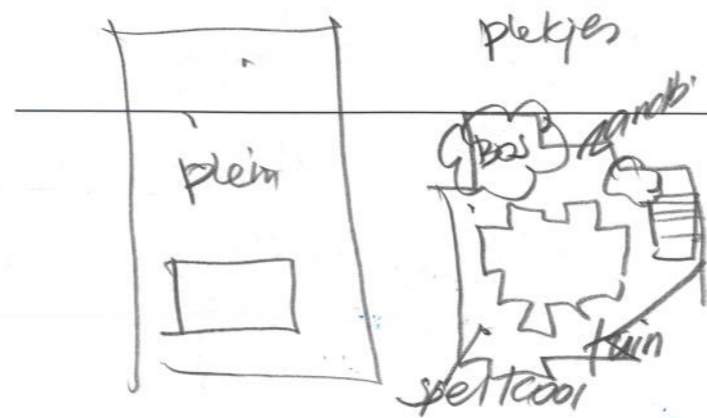

ALKOOF

HEFSEMA OP DE BEER

IN FEITE

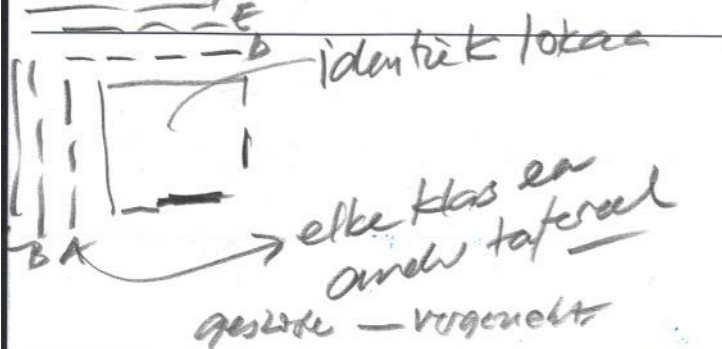
IS HET EEN
BONIFYCIS OF ARCHITECT
OPGAVE

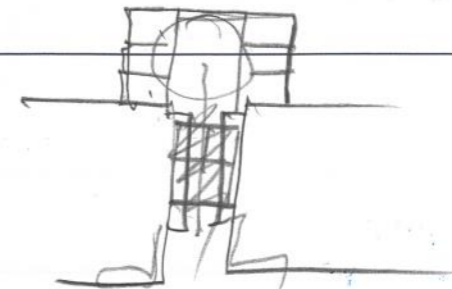
VLOER IN DE
WAS ZETTEN

KLEEDJES

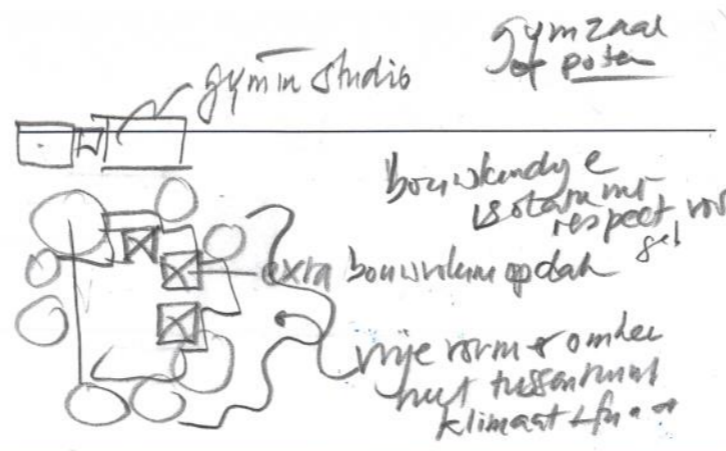
All klassen ident

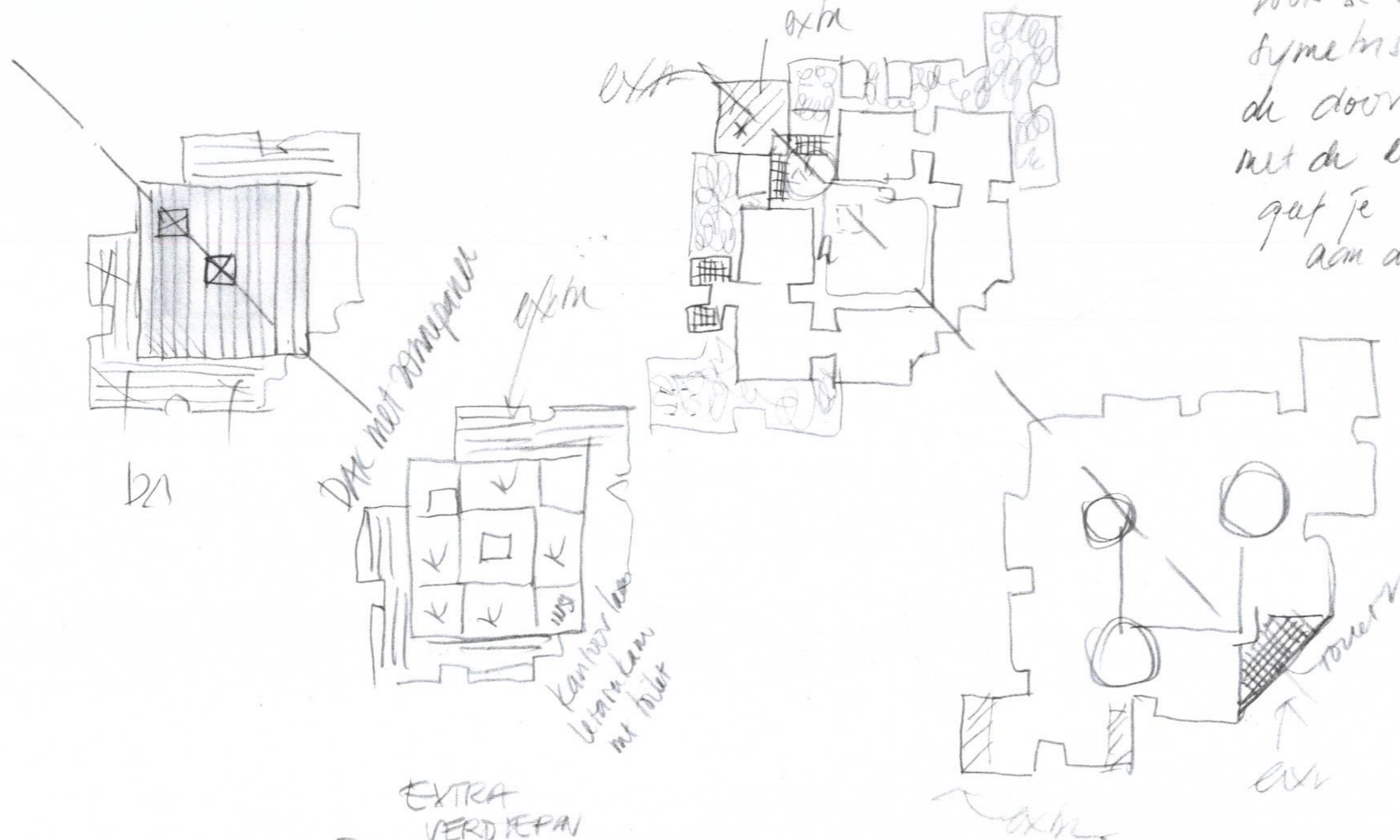

omhullend oppervlak bepaal

brainstormnotities

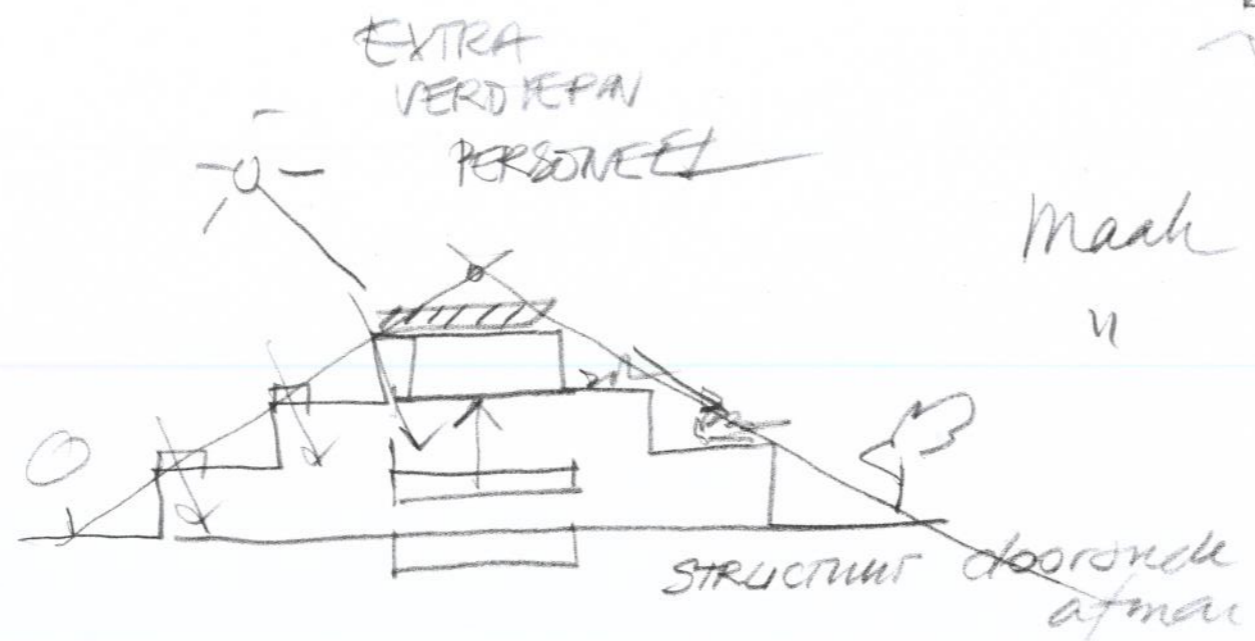

DOOR DE STRUCTUUR VOLLEDIG
 SYMMETRISCH TE MAKEN, EN
 DE DOORSTREDE AF TE MAKEN
 MET DE EXTRA VERDIEPING
 GEF JE EXTRA DIMENSIE
 AAN DE STRUCTURELE
 OPBOUW

Daardoor ontstaat
 meer m
 Dit kan tot
 invulling als
 woningen of
 als
 kantoor, of
 als
 school dienen

Maak structuur symmetrisch
 " " Af → Pyramide
 → extra m
 dat landbouw
 zonnepan

Second opinion Naarderstraat 100 Hilversum

